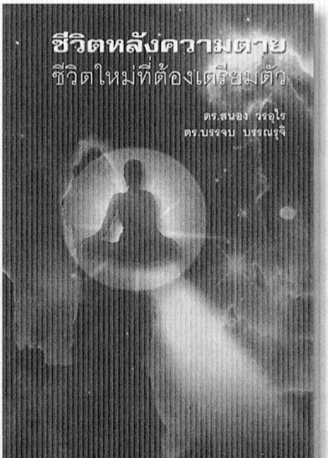
ชีวิตหลังความตาย
ชีวิตใหม่ที่ต้องเตรียมตัว

ดร.สนอง วรอุไร
ดร.บรรจบ บรรณรุจิ

ชีวิตหลังความตาย
ชีวิตใหม่ที่ต้องเตรียมตัว

ดร.สนอง วรอุไร
ดร.บรรจบ บรรณรุจิ

ชีวิตหลังความตาย
ชีวิตใหม่ที่ต้องเตรียมตัว

เสวนาธรรม :ดร.สนอง วรอุไร และ ดร.บรรจบ บรรณรุจิ
ISBN :974-93558-2-2
พิมพ์ครั้งแรก :ตุลาคม ๒๕๔๘ จำนวน ๑๐,๐๐๐ เล่ม
จัดพิมพ์โดย :ชมรมกัลยาณธรรม
๑๐๐ ถ.ประโคนชัย ต.ปากน้ำ อ.เมือง จ.สมุทรปราการ ๑๐๒๗๐
โทร. ๐-๒๗๐๒-๗๓๕๓ และ ๐-๒๖๓๕-๓๙๙๘
www.kalayanatam.com
e-mail :achara@kalayanatam.com
ปก-plate :canna graphic โทร. ๐-๑๘๖๖-๕๑๗๐-๑
รูปเล่ม :บริษัท วิธีทำ จำกัด โทร. ๐-๒๘๐๓-๙๒๐๗ กด ๐
พิมพ์ที่ :โรงพิมพ์ขุมทองอุตสาหกรรมและการพิมพ์ จำกัด
โทร. ๐-๒๘๘๐-๘๒๗๒-๗

หนังสือนี้มีเจตนาพิมพ์เพื่อเผยแผ่ความเข้าใจในพุทธศาสนาแก่ผู้สนใจใฝ่ธรรมเบื้องต้น จะได้พบความสุขจากรสพระธรรมส่วนหนึ่งของหนังสือได้บริจาคไปยังห้องสมุดเรือนจำ, มหาวิทยาลัย ฯลฯ ทั่วประเทศ

ท่านสามารถร่วมงานเผยแผ่พระพุทธศาสนาโดยร่วมบริจาคค่าจัดพิมพ์หนังสือนี้ เพื่อให้ทางชมรมกัลยาณธรรมได้มีทุนหมุนเวียนในการแจกหนังสือเป็นธรรมทานต่อไป

ขออานิสงส์แห่งทานบารมีที่ท่านร่วมสร้างนี้ นำสู่ความสุขสงบและรุ่งเรืองปัญญาจากพระธรรม เทอญ

คำนำ

จากการได้เข้าร่วมฟังการเสวนาธรรม เรื่อง **"ชีวิตหลังความตาย ชีวิตใหม่ที่ต้องเตรียมตัว"** ในรายการสัปดาห์อนุรักษ์สุขภาพ ครั้งที่ ๑๓ ณ บ้านเจ้าพระยา ตามคำเชิญของ อ.จันทน์ทิพย์ ลิ้มทองกุล ในวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๔๘ นั้น

ท่านอาจารย์ดร.สนอง วรอุไร ได้ปรารภถึงความเป็นปราชญ์ของ ผศ.ดร.บรรจบ บรรณรุจิ ซึ่งเป็นวิทยากรร่วมเสวนาธรรมคู่กัน (มีคุณอัญชลีพร กุสุมภ์ เป็นพิธีกร) สารประโยชน์ในแนวทางการดำเนินชีวิตและหลักธรรมที่จะเป็นอยู่โดยไม่ประมาท ที่ท่านทั้งสองได้ร่วมกันถ่ายทอดไว้ ควรได้รับการเผยแผ่ให้สาธุชนทั่วไปได้รับทราบ ซึ่งพวกเราทุกคนเห็นคุณค่าในงานเสวนาธรรมดังกล่าวจึงจัดทำเป็นวีดิทัศน์และจัดพิมพ์หนังสือเป็นธรรมทาน เพื่อเป็นจารึกธรรมอนุสรณ์ ที่ท่านทั้งสองได้ร่วมกันถ่ายทอดประสบการณ์ทั้งในด้านปฏิบัติ (ดร.สนอง วรอุไร) และในแง่ของหลักธรรมตามพระไตรปิฎก (ผศ.ดร.บรรจบ บรรณรุจิ) ซึ่งต่างเสริมค่ากันและกัน ทำให้เป็นการเสวนาธรรมที่เปี่ยมด้วยสาระและอิ่มด้วยรสแห่งความรื่นรมย์สนุกสนานอีกด้วย

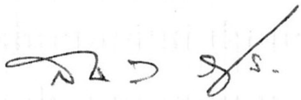
ขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์ทั้งสอง ที่ช่วยตรวจทานต้นฉบับ ขออานิสงส์แห่งมหาทานนี้ จงยังให้สรรพสัตว์ทั้งปวงมีธรรมเป็นสรณะสืบไป ตราบนานเท่านานเทอญ

ชมรมกัลยาณธรรม

อนุโมทนากถา

จากการที่ได้มีโอกาสร่วมเสวนาธรรม กับ ดร.บรรจบ บรรณรุจิ เรื่อง **"ชีวิตหลังความตายฯ"** นับว่าเป็นโชคดีของข้าพเจ้า ที่ได้พบและสนทนากับ ผู้ที่รอบรู้ในเรื่องพระพุทธศาสนาอย่างดียิ่ง ทำให้ข้าพเจ้าได้รู้ในสิ่งที่ไม่เคยรู้มาก่อน และยังทำให้ความรู้อันมีน้อยนิดของข้าพเจ้าแจ่มชัดยิ่งขึ้น การสนทนาธรรมในวันนั้น ยังประโยชน์ให้เกิดขึ้น กับผู้เข้ารับฟังเป็นอย่างมากอีกด้วย

ข้าพเจ้าขอบคุณ ดร.บรรจบ บรรณรุจิ ขอแสดงคารวะในฐานะที่ท่านได้ทำให้ข้าพเจ้าได้เรียนรู้ และขอถือโอกาสนี้แนะนำว่า หากผู้ใดปรารถนาความรุ่งเรืองในธรรมแล้ว ควรนำตัวเข้าใกล้ ฝากตัวเป็นศิษย์หรือสนทนากับบัณฑิต เช่น ดร.บรรจบ บรรณรุจิ นำความรู้ที่ท่านบอกกล่าว ไปปรับปรุงแก้ไขชีวิตที่ผิดพลาด แล้วเติมเต็มสิ่งดีๆ ให้กับชีวิต ท่านจะพบกับความสุข และปลอดภัยตลอดไป

ดร.สนอง วรอุไร

คำอนุโมทนา

ผมได้ยินชื่อเสียง อาจารย์ดร.สนอง วรอุไร มานาน ได้ฟังเทปบรรยายของท่านเป็นครั้งคราวจากผู้ที่เคารพนับถือท่าน และมาครั้งนี้ได้มีโอกาสมาสนทนาธรรมกับท่านแล้วรู้สึกปีติใจ อาจารย์มีประสบการณ์ภาคปฏิบัติดีมาก และตั้งเจตนาไว้ดีในการที่ปฏิบัติมุ่งขจัดกิเลสเพื่อยุติการเวียนว่ายตายเกิดในสังสารวัฏ ขอให้อาจารย์ได้สมปรารถนาเทอญ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บรรจบ บรรณรุจิ)
คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติดร.สนอง วรอุไร

ปี พ.ศ.๒๕๐๕ จบปริญญาตรีเกษตรศาสตร์บัณฑิต
จากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ สาขาโรคพืช
ปี พ.ศ.๒๕๑๕ จบปริญญาโทเกษตรศาสตร์มหาบัณฑิต
จากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ สาขาเชื้อรา
ปี พ.ศ.๒๕๑๘ จบปริญญาเอก สาขาไวรัสวิทยา
จากมหาวิทยาลัยลอนดอน ประเทศอังกฤษ

จากชีวิตที่อยู่ในวงวิชาการ วงการศึกษาโดยเป็นอาจารย์รุ่นบุกเบิกของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และบัณฑิตวิทยาลัย เมื่อจบการศึกษาปริญญาเอกจากมหาวิทยาลัยลอนดอนกลับมา มีเวลาว่าง เนื่องจากปิดภาคเรียน จึงถือโอกาสอุปสมบทและเรียนวิปัสสนากรรมฐานกับพระเทพสิทธิมุนี (โชดก ปธ.๙) ที่คณะ ๕ วัดมหาธาตุฯ ท่าพระจันทร์ เพราะต้องการพิสูจน์สัจธรรมขององค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า

เวลาเพียง ๑ เดือนกับอีก ๑๓ วัน ท่านได้รับประสบการณ์ทางจิตต่างๆ มากมาย จากการตั้งใจปฏิบัติอย่างมอบกายถวายชีวิตเป็นพุทธบูชา ประกอบกับพื้นฐานการเป็นนักวิทยาศาสตร์ ที่ต้องการพิสูจน์ความจริง ท่านพบว่าไม่มีวิชาใดๆ ในโลกนี้เหนือกว่าวิชาสมถกรรมฐานและวิปัสสนากรรมฐาน ท่านได้รับประสบการณ์ที่เรียกว่า **"อภิญญา"** ต่างๆ มากมาย

หลังจากที่ท่านได้บรรลุธรรม จึงอุทิศชีวิตเพื่อจาริกและเผยแผ่ธรรมให้ทั้งฆราวาสและพระสงฆ์ และเป็นครูบาอาจารย์ที่มีผู้นับถือศรัทธาทั่วประเทศและในต่างแดน

ปัจจุบันเป็นอาจารย์พิเศษถวายความรู้พระนิสิตปริญญาตรี, โท ที่มหาวิทยาลัยสงฆ์ (มจร.) และเดินทางเผยแผ่ธรรมทั่วประเทศ

ประวัติ ดร.บรรจบ บรรณรุจิ

การศึกษา ป.ธ. ๙ , พธ.บ. (มหาจุฬาฯ) , อ.ม. (จุฬาฯ) , Ph.D. (Magadh)

งาน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภาควิชาภาษาตะวันออก สาขาวิชาบาลี สันสกฤต คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผลงานวิชาการ เขียนหนังสือและตำราด้านพระพุทธศาสนาหลายเล่ม อาทิ ปฏิจจสมุปบาท, อสีติมหาสาวก, ภิกษุณี : พุทธสาวิกาครั้งพุทธกาล, พุทธประวัติ : ประสูติ - ตรัสรู้, และไว้ยากรณ์บาลี ๑-๒

บริการวิชาการ

กรรมการวิชาการในคณะต่างๆ

- กรรมการจัดทำพจนานุกรมศัพท์พระไตรปิฎก ราชบัณฑิตยสถาน
- กรรมการจัดทำสารานุกรมศัพท์ศาสนาสากล ราชบัณฑิตยสถาน
- กรรมการจัดทำพจนานุกรมศัพท์วรรณคดีไทย ราชบัณฑิตยสถาน
- กรรมการจัดทำรายละเอียดสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ
- กรรมการที่ปรึกษา คณะอนุกรรมาธิการศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม วุฒิสภา

ชีวิตหลังความตาย
ชีวิตใหม่ที่ต้องเตรียมตัว

เสวนาธรรมโดย ดร.สนอง วรอุไร
ดร.บรรจบ บรรณรุจิ
พิธีกร : คุณอัญชลีพร กุสุมภ์

ในงานอุทยานอนุรักษ์สุขภาพ ครั้งที่ ๑๓
ในโครงการผู้จัดการสุขภาพ
ณ บ้านเจ้าพระยา ถ.พระอาทิตย์

วันอาทิตย์ที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๔๘

เวลา ๑๓.๐๐ - ๑๕.๐๐ น.

อัญชลีพร : สวัสดีค่ะ ท่านผู้ชมทุกท่าน ด้านขวาของดิฉัน คือ ดร.สนอง วรอุไร ส่วนด้านซ้ายคือ ดร.บรรจบ บรรณรุจิ ค่ะ *(เสียงตบมือยาว)*

ขอเรียนประวัติสักหน่อย ว่าเป็นใครมาจากไหน ทำไมจึงมาพูดเรื่องชีวิตหลังความตาย อ.ดร.สนอง วรอุไร จบปริญญาเอก ด้านไหนมาคะ

ดร.สนอง : เชื้อไวรัส *(ตอบด้วยสีหน้าเฉยๆ)*

อัญชลีพร : *(หัวเราะ)* เชื้อไวรัสนะคะ จากมหาวิทยาลัยลอนดอนนะคะ แล้วตอนนี้มาสนใจเรื่องศาสนาและเรื่องวิทยาศาสตร์ที่พิสูจน์เกี่ยวกับเรื่องเหล่านี้ด้วย

ดร.สนอง : คืออย่างนี้ครับ ศึกษาตอนแรกเกี่ยวกับจุลินทรีย์ พอไปอยู่เมืองนอก ไปเรียนรู้สิ่งที่เล็กกว่าจุลินทรีย์คือเชื้อไวรัส พอกลับมา ไม่เชื่อเรื่องพุทธศาสนา ไม่เชื่อว่าเทวดามีจริง พอไปพิสูจน์ดูจึงรู้ว่ามีจริง เพราะเทวดาเล็กกว่าไวรัส *(หัวเราะกัน)*

อัญชลีพร : พิสูจน์แล้วนะคะ *(หัวเราะ)* ส่วนด้านนี้คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บรรจบ บรรณรุจิ ท่านเป็นอาจารย์อยู่ที่คณะอักษรศาสตร์ จุฬาฯ เป็นผู้ช่วยศาสตราจารย์และภาคีสมาชิกราชบัณฑิตอาจารย์จบด็อกเตอร์ด้าน....

ดร.บรรจบ : พุทธศาสนา

อัญชลีพร : แล้วปริญญาตรี ปริญญาโท ด้าน ....

ดร.บรรจบ : ก็เรียนเรื่องเดียวคือเรื่องพุทธศาสนา *(อาจารย์ตอบด้วยสีหน้าเฉยๆ เสียงคนหัวเราะดัง)*

อัญชลีพร : แต่อย่าเพิ่งเชื่อนะคะ อย่าเชื่อเพราะท่านนี้บอกว่าเรียนจบด้านพุทธศาสนาและอย่าเชื่อเพราะ ดร.สนอง บอกว่าจบด้านวิทยาศาสตร์ อย่าเพิ่งเชื่อนะคะ *(หัวเราะ)*

วันนี้จะพูดเรื่อง **ชีวิตหลังความตาย ชีวิตใหม่ที่ต้องเตรียมตัว** ดิฉันคำนวณอายุของท่านผู้ฟังในห้องนี้และที่อยู่ข้างนอก หลายปีมากนะคะ เท่าที่ทราบน่ะ ไม่มีเด็กๆ ไม่มีวัยรุ่นมาสนใจเรื่องนี้เลย มีแต่ผู้ใหญ่จริงๆ เลยที่มาสนใจในเรื่องนี้ ดิฉันขอถามอาจารย์สนองก่อนว่าทำไมเราจึงต้องสนใจชีวิตหลังความตาย

ดร.สนอง : เดิมทีผมไม่สนใจหรอก แต่หลังจากที่ไม่เชื่อเรื่องเทวดาไม่เชื่อเรื่องชาติหน้าชาติก่อนอะไรที่มันเกิด-ตายนี่ ผมไม่ค่อยเชื่อ หลังจากจบจากเมืองนอกมา ก็ไปพิสูจน์ด้วยการไปปฏิบัติกรรมฐาน ตรงนี้เอง ท่าพระจันทร์วัดมหาธาตุฯ คณะ ๕ ภายในเดือนเดียว ซ.ต.พ.เลยครับทุกอย่างศิโรราบ ความเป็นนักวิทยาศาสตร์ของเรา ถอดทิ้งหมดเลยครับ เข้าไม่ถึงวิทยาศาสตร์ทางจิต สูงกว่ามากเลย เทวดามีจริง ผีข้างถนนมีจริง

อัญชลีพร : เมื่อจบด็อกเตอร์ แล้วนะคะ

ดร.สนอง : ใช่ครับ ขนาดจบด็อกเตอร์แล้วนะ ทุกอย่างมีจริงหมดพระไตรปิฎก เป็นของจริงครับท่านอาจารย์ ผมพิสูจน์มา

30 ปี ยังหาข้อผิดพลาดไม่ได้เลย

ดร.บรรจบ : น่าดีใจนะ นักวิทยาศาสตร์พูดอย่างนี้ได้ ส่วนมากจะพูดตรงกันข้าม หรือไม่ก็บอกว่ายังไม่ได้ศึกษา แต่อาจารย์สนอง ท่านเป็นนักวิทยาศาสตร์ท่านพูดอย่างนี้แล้ว เป็นการช่วยพุทธศาสนาได้มากทีเดียวครับ

อัญชลีพร : อาจารย์คะอาจารย์เรียนวิทยาศาสตร์มาดีๆ นะคะ อาจารย์บวชตอนอายุเท่าไหร่คะ ตอนนั้น

ดร.สนอง : สามสิบห้าแล้วมั้ง ตอนนั้น

อัญชลีพร : บวชตามประเพณี หรือคะ

ดร.สนอง : ไม่ใช่บวชตามประเพณี บวชหลังจากที่จบการศึกษามาแล้ว พอดีมหาวิทยาลัยเชียงใหม่เปิดสอนมิถุนายน ผมกลับมาปลายเดือนมีนาคม ยังพอมีเวลา ก่อนจะสอนก็ไปพัฒนาตัวเอง ไปพิสูจน์ว่าศาสนาพุทธมันจริงไหม ตอนนั้นเราวิทยาศาสตร์เต็มตัวเลยนะ

อัญชลีพร : ตอนนั้นยังไม่ได้สนใจศาสนา เพียงแต่.....

ดร.สนอง : ไม่ได้สนใจจริงจัง เพียงแต่ว่าเราเรียนวิทยาศาสตร์ซึ่งเป็นเหตุเป็นผล วิทยาศาสตร์มีคำถามว่าทำไม ทำไม ทำไมอยู่เรื่อยเลย ก็ต้องหาคำตอบ ที่นี้เทวดามีจริง ชาติหน้าชาติหลังมีจริงผมไม่เชื่อครับ ผมจึงไปพิสูจน์...

อัญชลีพร : ไปพิสูจน์ หลังจากจบด็อกเตอร์แล้ว

ดร.สนอง : ใช่ครับ ที่วัดมหาธาตุฯ ท่าพระจันทร์ สามสิบวันเต็ม

อัญชลีพร : พิสูจน์นี่ ใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์พิสูจน์หรือคะ

ดร.สนอง : ไม่ใช่ ไม่ใช่ ผมใช้วิธีการทางศาสนาภาคปฏิบัติ แล้วก็ใช้เหตุใช้ผลทางวิทยาศาสตร์ประกอบกัน ในที่สุดตอนที่เราดูจุลินทรีย์ใช้แสงสว่าง ความถี่คลื่นใหญ่ ตกกระทบตัวจุลินทรีย์ ก็สะท้อนให้เห็นได้ แต่พอไปศึกษาไวรัส เอาแสงพวกนี้ คลื่นใหญ่นี่ไปส่องตัวไวรัสมองไม่เห็น เพราะแสงมันเลยหมด ต้องไปหาพลังงานที่ละเอียด พลังงานจากคลื่นอิเลคตรอนกระทบไวรัส ออกมาแล้วเราเห็นตัวไวรัส พอกลับมาที่คณะ ๕ วัดมหาธาตุฯ พัฒนาจิตซึ่งเป็นพลังงานละเอียดที่สุด พอความถี่คลื่นจิตคงที่ได้ปั๊บ อ้าว! เทวดามีจริง มีจริงครับ เหมือนเรดาร์ส่องเครื่องบิน พอเครื่องบินเข้ามาในข่ายปั๊บมันก็เห็น เทวดาต้องใช้จิตสัมผัส ซึ่งเป็นพลังงานละเอียดที่สุด จึงเห็นเทวดา

อัญชลีพร : เทวดาคือพลังงาน

ดร.สนอง : ไม่ใช่ครับ เทวดาเหมือนเรานี่แหละ เพียงแต่รูปนามละเอียดกว่า ขอโทษนะ คุณสวยไม่เทียบเทวดา ตั้งแต่ผมไปเห็นเทวดานะ นางงามทั้งหลาย ทั้งจักรวาล ทั้งโลก ถ้าผมเป็นกรรมการนะตัดสินตกหมดเลย *(คนหัวเราะ)*

อัญชลีพร : เทวดานี่ผู้ชายหรือผู้หญิงคะ

ดร.สนอง : ที่ไปเห็นนั้นเป็นเทวดาผู้ชาย ผู้หญิงก็มี

อัญชลีพร : หล่อ... *(ทำเสียงหล่อมาก)*

ดร.สนอง : โอ้โฮ! สุดยอดเลย ผิวนี่ไม่มีตำหนิ เนื้อมนุษย์เทียบเหมือนกระสอบใส่ข้าวสารหรือกระสอบป่าน เนื้อเทวดาเหมือนผ้าแพรที่เขาถวายฮ่องเต้ โอ้โฮ! คุณเห็นแล้วลืมเลย ขนาดเจ้าชายนันทะ น้องของเจ้าชายสิทธัตถะ ไปเห็นนางฟ้าในชั้นดาวดึงส์ ลืมภรรยาที่แต่งงานกันวันแรกแล้วยังไม่ได้อยู่ด้วยกัน ลืมเลยครับ

อัญชลีพร : อาจารย์เห็นมาแล้ว *(หัวเราะ)*

ดร.สนอง : นี่เรื่องจริงครับ เป็นการสัมผัสด้วยจิต เหมือนเครื่องบินบินมาร้อยกิโลเมตร ตามองไม่เห็นแต่ทำไมเรดาร์มันเห็นล่ะ ส่งคลื่นออกไปอะไรมาปั๊บ สะท้อนมา ก็รับได้ นั่งในห้องนี้จูนความถี่คลื่นจิตให้คงที่นะ ทำความถี่ให้คงที่นะ เดี๋ยวเถอะครับ ตรงรัชดานั่นใต้ต้นไม้จะเห็นนั่งกันเต็มเลย หน้าศาลอาญานั่น โคนต้นไม้ต้นนั้น นั่งกันเต็มเลยครับ จิตที่นิ่ง ความถี่คงที่ เดี๋ยวคุณจะเห็นนี่หลักวิทยาศาสตร์ แต่ด้วยตานี้มองไม่เห็น มันเป็นเมต้าฟิสิกส์ ไม่ใช่ฟิสิคอลไซน์ที่เราศึกษากัน

อัญชลีพร : ฉะนั้นคือ เจอได้ ทั้งผี ทั้งเทวดา

ดร.สนอง : เจอได้ ในห้องนี้ทำได้ทุกคน ถ้าทำเงื่อนไขให้ตรง เห็นรูปนามละเอียดได้หมด

อัญชลีพร : ขอมาทางนี้ก่อนนะคะ อาจารย์บรรจบคะ ในพุทธศาสนาในพระไตรปิฎก เขียนเรื่องนี้ไว้ไหมคะ

ดร.บรรจบ : เยอะเลยครับ พุทธกิจของพระพุทธเจ้า ตอนเที่ยงคืน

แก้ปัญหาเทวดา ตอบคำถามเทวดา เป็นพุทธกิจประจำวัน ซึ่งมีทั้งหมด ๕ ข้อ

เช้ามืดตรวจดูสัตว์โลก ตอนเช้าบิณฑบาต ตอนเย็นแสดงธรรมโปรดประชาชน พลบค่ำสอนพระ พอถึงเที่ยงคืน แก้ปัญหาเทวดา เพราะเทวดาจะมาเฝ้าตอนเที่ยงคืน ถามว่าเทวดาทำไมต้องมาตอนเที่ยงคืน เพราะกลางวันมนุษย์เยอะ และข้อสำคัญ อาจารย์สนองคงตอบได้ดี เรื่องการสะท้อนแสงของร่างกาย เพราะว่าแสงของโลกมนุษย์อาจจะแผดกล้าเกินไป

ที่ผมพูดอย่างนี้ไม่ใช่โม้นะ ที่อังกฤษน่ะ เขามีการจัดทัวร์ไปพบผีที่ปราสาทเก่าการทัวร์ประสบความสำเร็จมาก เพราะมีคนไปเยอะ คนอังกฤษนี่ การพิสูจน์เรื่องพวกนี้เขาเก่งมาก ทั้งที่ผมไม่ใช่นักวิทยาศาสตร์ แต่ผมอ่านเรื่องพวกนี้ผมสนใจ มีอยู่ครั้งหนึ่งที่ทัวร์ล้มเหลว เพราะไปแล้วไม่ประสบความสำเร็จ เนื่องจากพวกผีและเทวดาไม่ยอมมาปรากฏตัว *(เสียงคนหัวเราะ)* เขาจึงศึกษาต่อไปว่า ทำไมเทวดาจึงไม่มาปรากฏตัว ปรากฏว่าทนกับคลื่นมือถือไม่ไหว *(หัวเราะกันดัง)* คลื่นนี้อาจทำให้พวกนี้บาดเจ็บได้

ดร.สนอง : บาดเจ็บแน่นอน จากคลื่นจิตที่สกปรก (กิเลส) ของมนุษย์

ดร.บรรจบ : เรื่องความสามารถที่คนจะพบกับเทวดา พระพุทธเจ้านี่ท่านเป็นเรื่องธรรมดามาก สมัยก่อนมีบันทึกไว้ เป็น

เรื่องธรรมดา แม้กระทั่งในยุคประวัติศาสตร์ของเรานี้ สมัยสุโขทัย อยุธยา การพบปะกับเทวดาเป็นเรื่องธรรมดา มายุคนี้ที่พบยาก เพราะสิ่งแวดล้อมเปลี่ยนไป ไม่เอื้ออำนวยให้เทวดามาปรากฏ คลื่นมันเยอะ ถ้าเรามีป่าไม้เยอะๆ คงปรากฏตัวกันเป็นว่าเล่นเลย พระที่ท่านปฏิบัติแล้วไปอยู่ป่า ท่านจึงพบเทวดาง่าย เพราะสิ่งแวดล้อมมันให้ สภาพจิตท่านถึง อย่างพวกเราก็อาจจะพบได้ ในจังหวะที่เผลอตัว หรือจังหวะสะลึมสะลืออาจเห็นได้

ผมขอยกตัวอย่าง ผมเคยพาภรรยาไปที่หนึ่ง อ้าว...เลยรู้เลยว่าผมแต่งงานแล้ว *(หัวเราะกันดัง)*

อัญชลีพร : จริงๆ ถ้าอาจารย์ไม่บอกไม่มีใครคิดเลย

ดร.บรรจบ : *(หัวเราะ)* ก็เป็นที่โรงแรมแห่งหนึ่ง ที่ถนนราชดำเนิน ตอน ๖ โมงเย็น พอเข้าไปในโรงแรม ไปที่ล้อบบี้ เขาบอกออกไปข้างนอกเถอะ ผมถามว่าทำไม เขาบอกว่าอึดอัด พอถามว่าอึดอัดเรื่องอะไร เขาบอกว่า ผีเยอะจัง ผมก็มานั่งคิดว่าทำไมเป็นแบบนี้ เขารู้ด้วยความรู้สึกว่าพวกที่ไม่ใช่มนุษย์มีเยอะ เราก็พิจารณาด้วยเหตุด้วยผลว่า เอ้อ... จริงนะ ถนนราชดำเนินเป็นถนนของความตายหลายครั้งหลายหนมาแล้ว ฉะนั้นเรื่องที่ท่านอาจารย์สนองพูดเมื่อกี้ที่ว่า หน้าศาลที่รัชดามีผีเยอะ ก็ขอยืนยันด้วยความเชื่อว่า มันเป็นไปได้จริงๆ และเมื่อ

ปีที่แล้ว มีคนขับแท็กซี่คนหนึ่ง เลิกขับแท็กซี่เลย เพราะรับผีสาว จากรัชดาฯ ไปวัดเสมียนนารี.. ผมขนลุกเลยนี่ ผีสาวสองตัวนี่อาละวาดหนัก ไปเจอแท็กซี่คันไหนก็บอกให้ไปส่งวัดเสมียนนารี อาละวาดมานานแล้ว มาเจอแท็กซี่คันนี้ ที่แกเลิกขับเพราะรับผีสองตัวมาจากรัชดาไปส่งวัดเสมียนนารี พอไปถึงที่ข้ามสะพานรถไฟ ปรากฏว่ารถไฟมา แกก็จอดรถ หันมาอีกที อ้าว! ไอ้สองตัวนั่นออกไปเดินอยู่ข้างนอกแล้ว ไปได้อย่างไร พอมานึกดูถึงข่าวผีสองตัวเรียกแท็กซี่ ไปวัดเสมียนนารี แกรู้ว่าใช่แล้วโดนผีหลอกเข้าแล้ว แกเลยเลิกขับแท็กซี่เลย

ดร.สนอง : รู้สึกว่าจะลงหนังสือพิมพ์ด้วยนะอาจารย์ เดี๋ยวผมขอยืนยันอาจารย์นิดได้ไหม คือที่อาจารย์พูดเมื่อกี้น่ะถูก ถ้ามีป่าไม้เยอะๆ นะ เทวดาจะเข้ามาใกล้ อันนี้ผมยืนยัน คืออย่างนี้ ผมไปทำงานถวายพระเจ้าอยู่หัว ที่ปางมะผ้า จ.แม่ฮ่องสอน ตอนนั้นที่นั่นมีต้นไม้ใหญ่อยู่ต้นหนึ่ง เขามีศาลเจ้าที่อยู่โคนต้นไม้ มีรุกขเทวดา ปรากฏว่าตอนที่เราไปกันหลายๆ คนน่ะ แกไม่ออกมาซักที คืนนั้นผมจำเป็นต้องไปนอนคนเดียวที่นั่น เป็นสำนักงานบ้านไม้ติดกับต้นไม้นั้น ผมนอนที่สำนักงาน เทวดาออกมาสามทุ่มครับมาคุยกับผม

อัญชลีพร : อาจารย์ทำอะไรคะ

ดร.สนอง : ไม่ครับ คุยก็เหมือนธรรมดานี่แหละ แต่ไม่ได้คุยด้วยปาก

อัญชลีพร : อาจารย์นั่งสมาธิอยู่หรือคะ

ดร.สนอง : ผมกำลังนอน พอจิตสงบ คลื่นจิตคงที่ตรงกับคลื่นจิตของท่าน ท่านก็มาเลย คุยธรรมะกัน ผมสอนธรรมะให้เทวดา

อัญชลีพร : อาจารย์ฝันหรือคะ

ดร.สนอง : ไม่ฝันครับ ฝันนี่จิตกึ่งตกภวังค์ ผมไม่ได้หลับ ปกติผมนอนน้อย ทุกวันนี้ก็นอนน้อย จะสงบเงียบ ใครๆ นึกว่าหลับ ถ้าขโมยมานี่รู้ทุกที เราจะเงียบพอคลื่นจิตดีปั๊บแกจะมา มานั่งคุยธรรมะกัน พอคุยเสร็จแล้วแกก็ลาออกไป แล้วมาบรรเลงมโหรีให้ผมฟัง นั่นผมไปคนเดียวนะ แต่ถ้าไปหลายคนไม่มา อาจจะเป็นเพราะว่าเหม็นมนุษย์ผู้ทุศีลหรือเปล่าก็ไม่ทราบ

อัญชลีพร : แสดงว่า เทวดาจะมาให้ใครเห็นหรือไม่ให้ใครเห็นก็พูดง่ายๆ ว่าอยู่ที่คนๆ นั้น บุญถึงหรือเปล่า

ดร.สนอง : ไม่ใช่บุญหรอก อาจเป็นเพราะว่าคลื่นจิตของเราไปตรงกับมิติของเทวดา น่าจะถูกต้องกว่า

อัญชลีพร : คลื่นจิตคือว่าคนที่ไม่มีบุญจริงจะพัฒนาจิตใจตัวเองก็ไม่ถึง *(ไม่เห็น)*

ดร.บรรจบ : ผมจะเล่าให้ฟังนะ ในพระสูตรหนึ่งชื่อติโรกุฑฑสูตร พระพุทธเจ้าตรัสไว้ว่า คนตายกลับมาบ้านได้ มาอยู่ตามเสาเรือนบ้าง มาอยู่ตามทางสี่แยกบ้าน เพื่อมาหาญาติ

โดยเฉพาะในเทศกาลทำบุญ จะมาด้วยความรู้สึกว่า ญาติจะอุทิศส่วนกุศลอะไรให้เราบ้าง นี่คือบทสวดซึ่งพระท่านตัดทอนมาสวดในงานศพด้วย คือ บทอทาสิเม ที่ใช้ในงานศพ เพื่อเป็นเครื่องบ่งบอกสิ่งที่พระพุทธเจ้าตรัสไว้ ซึ่งตรัสไว้เมื่อตรัสรู้ใหม่ๆ ตอนที่เสด็จโปรดพระเจ้าพิมพิสาร พระเจ้าพิมพิสารคืนแรกหลังจากถวายภัตตาหารเพลพระพุทธเจ้าแล้ว ทรงบรรทมไม่หลับได้ยินเสียงร้องและเห็นภาพที่น่าเกลียดน่ากลัวมากรุ่งขึ้นจึงไปทูลถามพระพุทธเจ้าว่า เป็นเสียงของใครและภาพที่น่ากลัวคืออะไร

พระพุทธเจ้าตรัสตอบว่า นี่แหละคือคนที่เคยเป็นญาติของมหาบพิตร เมื่อแสนกัลป์ที่แล้ว คนเหล่านี้ที่ปัจจุบันเกิดเป็นเปรต เพราะในอดีตชาตินั้นไปขัดขวางการถวายทานของมหาบพิตร ที่ถวายพระพุทธเจ้าปทุมุตตระ คนยุคนั้นจะแบ่งมาเกิดเป็นสองพวก พวกฝ่ายดี ก็มาเกิดเป็นชฎิลสามพี่น้อง และคนหนึ่งแสนสองหมื่นคนที่มาเฝ้าพระพุทธเจ้า พวกฝ่ายที่เกเรทั้งหลายก็มาเกิดเป็นเปรต ทำไมจึงเกิดเป็นเปรต

เรื่องคือพระเจ้าพิมพิสาร ได้รับมอบหมายจากพระเจ้าแผ่นดิน ให้ตั้งโรงทานถวาย พระพุทธเจ้าสามเดือน พวกกลุ่มที่ไปเกิดเป็นเปรต คือพวกคนงานชั้นล่างๆ ที่นึกอิจฉาพระว่าได้กินอย่างดี ตัวเองไม่ค่อยมีกิน ก็เลยขัดขวาง แกล้งไม่ให้ถวายทานได้สะดวกบ้าง พอมีของถวาย

ก็เม้มใส่ห่อใส่ถุง กลับบ้านบ้าง ด้วยผลบาปเหล่านี้ ทำให้ไปเกิดเป็นเปรต ต้องไปเกิดเป็นเปรตยาวนาน เพราะไปคิดประทุษร้ายผู้มีศีลสูงส่งอย่างพระพุทธเจ้า เมื่อไปเกิดเป็นเปรต ก็รอส่วนบุญส่วนกุศลจากพระเจ้าพิมพิสาร ซึ่งชาตินั้นเคยเกิดเป็นขุนคลัง ก็รอว่าอดีตขุนคลังนี้จะอุทิศส่วนกุศลให้เมื่อไหร่ ในที่สุดขุนคลังท่านมาเกิดเป็นพระเจ้าพิมพิสาร แล้วเปรตพวกนี้คอยตามมาตลอด เมื่อรู้ว่าพระเจ้าพิมพิสารถวายทานแก่พระพุทธเจ้า ก็ดีใจมาก มาวังกันเต็มไปหมด แต่ท่านไม่ได้อุทิศส่วนกุศลให้ พวกนี้จึงมาปรากฏตัวให้เห็น เป็นที่น่าเกลียดน่ากลัว พระเจ้าพิมพิสารจึงไปทูลให้พระพุทธเจ้าฟัง พระพุทธเจ้าจึงตรัสว่า นั่นเขามาขอส่วนบุญ เพราะฉะนั้นพรุ่งนี้มหาบพิตรถวายทานใหม่ แล้วอุทิศส่วนกุศลให้เขาเสีย พระเจ้าพิมพิสารจึงทำตาม แล้วอุทิศส่วนกุศลให้ พออุทิศให้ก็มาให้เห็นตัวอ้วนพี แต่ไม่มีผ้านุ่ง *(เสียงหัวเราะดัง)*

พระเจ้าพิมพิสารจึงถวายผ้าแล้วอุทิศส่วนกุศลให้ใหม่ คราวนี้มาปรากฏอย่างสวยงาม นุ่งผ้าเรียบร้อย พระพุทธเจ้าท่านจึงบอกว่า ทานที่มหาบพิตรถวายนั้นสำเร็จแล้ว นี่คือที่มาของบทสวดเกี่ยวกับคนตาย ถ้าเราไม่ได้ยินตอนนี้ เราก็จะได้ยินตอนนั้น ตอนที่พระท่านสวดให้เราตอนเราตาย *(คนหัวเราะ)*

ดร.สนอง : อาจารย์ครับ ผมขอให้ข้อคิดนิดเดียว ตอนอยู่ในโลงคงไม่ได้ยินนะ คนได้ยินคือคนที่ยังไม่ตาย คือคนที่มาฟังพระสวดงานศพมากกว่า

ดร.บรรจบ : ผมขอปรึกษาอาจารย์นะครับ คือคนตายนี่ พอตายแล้วร่างกายมันตายจริง แต่กายทิพย์ที่เป็นโอปปาติกะมันมามางานศพของตัวเอง

อัญชลีพร : บางทีก็มาเป็นกลิ่น ใช่ไหมคะ

ดร.บรรจบ : มาเป็นตัวอย่างนี้แหละ ไปชุดนี้ก็มาชุดนี้แหละ

ดร.สนอง : แต่เป็นทิพย์ เรามองด้วยตาเนื้อไม่เห็น

ดร.บรรจบ : เพราะอุปาทานความยึดมั่นยังมีอยู่ เขาจึงมา พอมาแล้วก็อยากให้ญาติพี่น้องรู้ แต่พี่น้องไม่รู้หรอก ตาเขาไม่เห็นเพราะเป็นกายทิพย์ คนตายก็จะมานั่งดูงานของตัวเองว่า เอ้อ.. คนนี้มา คนโน้นไม่มา คือเขาอยากบอกให้ใครๆ รู้ว่าตัวเองมาแล้ว แต่บอกไม่ได้ บางครั้งเลยต้องใช้สัญลักษณ์หลายอย่าง เช่น เสียง กลิ่น เป็นต้น

อัญชลีพร : จริงไหมคะ ว่าสุนัขจะเห่าจะหอน

ดร.สนอง : ตามันดีนะ จะเล่าให้ฟังเรื่องสุนัขเห่าหอน มีอยู่วันหนึ่งผมนำข้าราชการเข้าค่าย ไปฝึกที่วัดม่อนฤาษี กิ่งอำเภอดอยหล่อ เลยกรป.กลางไป วันหนึ่งอากาศร้อนเราก็มาฝึกกันในศาลา เป็นพวกข้าราชการนะ ไปนอนวัด ๒ คืน ๓ วัน ขณะฝึกตอนบ่ายมีคนโผล่หน้าต่างมา เขาต้องการให้อีกคนหนึ่งเห็น คนที่นำพวกข้าราชการมา แต่

เขาไม่ให้ผมเห็น คนนั้นที่เห็นผี ถามผมว่า "อาจารย์ดูที่หน้าต่างซิใครโผล่มาน่ะ" ผมดูอย่างไรก็ไม่เห็น แต่หมามันเห่า ลูกหมาตัวเล็กนิดเดียว ผมเดินอ้อมไปข้างนอกไปดูข้างหลังศาลา หมามันเห่าตรงศาลเจ้าที่ ที่เขาตั้งไว้ใกล้ๆ ศาลา ผมดูเท่าไหร่ ก็ดูไม่เห็น แต่หมามันเห็น ตามันดีกว่าคน เสร็จแล้วผมไปถามแม่บ้านที่นั่นว่าศาลนี้เป็นของใคร เขาบอกชื่อมา ผมถามว่ารู้จักน้องคนนี้ไหม เขาบอกว่ารู้จัก ที่บ้านมีรูปถ่ายโปสการ์ด ผมขอให้เขาเอามาให้หน่อย พอผมได้รับมาผมก็มาหาคนที่เห็นผีแต่ผมไม่บอกอะไร ถามเขาว่า คุณเคยเห็นคนนี้ในรูปไหม เขาบอกคนที่มาโผล่หน้าต่างนั่นไง

ดร.บรรจบ : ที่อาจารย์พูดว่าคนตายแล้วมาปรากฏ แต่ที่เราไม่เห็นเพราะเป็นกายทิพย์ เพราะฉะนั้น เขาก็มีขันธ์ห้าเหมือนเรา เพราะฉะนั้น ทุกท่านไม่ต้องกลัวตาย ที่ท่านมาวันนี้ท่านเตรียมตัวแล้วใช่ไหม *(คนหัวเราะ)*

ดร.สนอง : อาจารย์ครับ ผมเตรียมตัวมาสามสิบปีแล้วนะ

อัญชลีพร : ทั้งสองท่าน ทั้งที่ศึกษามาโดยวิทยาศาสตร์ และโดยพุทธศาสตร์ ต่างเคยสัมผัสต้องบอกว่าเชื่อ ว่าหลังความตายมีคนทั้งเป็นๆ มีคนเป็นผี มีคนเป็นเทวดา และยืนยันได้ด้วยการศึกษา สัมผัส ถ้าสรุปง่ายๆ อย่างนี้ได้ไหมคะ ทำดีก็เป็นเทวดา ทำไม่ดีก็เป็นเปรตเป็นอะไรไป

ดร.สนอง : มันก็ไม่เชิงนะ ทำดีตลอด แต่ถ้าตอนจิตดวงสุดท้าย

ก่อนหลุดจากร่าง เป็นจิตอกุศล ไปเกิดไม่ดีก็ได้นะ

อัญชลีพร : ทำดีมาตลอด แล้วไปเกิดไม่ดีหรือคะ

ดร.บรรจบ : อย่างที่อาจารย์อธิบายเป็นไปได้ครับ ทำดีมาตลอด แต่ด้วยสภาพจิตปุถุชนตอนใกล้ตายเกิดเจ็บป่วย สติขาด เพราะทุกขเวทนาหนักมาก ทำให้จิตตก คนเราเมื่อสติขาด จิตตกสิ่งที่ไม่ดีที่สั่งสมไว้ มันจะออกมา ให้ลองนึกถึงตอนที่ท่านป่วย เวลาท่านป่วย นอนอยู่คนเดียว จิตใจท่านว้าเหว่ใช่ไหม

อัญชลีพร : ใช่ค่ะ

ดร.สนอง : นั่นล่ะ ถ้าจิตหลุดไปตรงนั้น ก็นำไปเกิดใหม่ไม่ดี

ดร.บรรจบ : เพราะฉะนั้น จึงบอกว่า เวลาที่เราเจ็บป่วย คนที่ใกล้ชิดเรา คือคนที่ให้กำลังใจเราและเราจะประทับใจกับคนๆ นั้นมากที่สุด โดยเฉพาะกับแม่ เพราะฉะนั้น ท่านทั้งหลายที่มีลูก อยากให้ลูกประทับใจท่าน เวลาที่ลูกเจ็บป่วยอย่าห่างลูก คอยเช็คตัวให้ลูกเมื่อลูกตัวร้อน นั่นล่ะจะสร้างความประทับใจในชีวิตลูก อย่างแม่เมื่อลูกเจ็บป่วยขึ้นมาทีไรก็จะนึกถึงแม่มากกว่าพ่อเพราะแม่ดูแลลูกมากกว่าพ่อ

อัญชลีพร : การระลึกถึงแม่ก็ทำให้ได้บุญบ้าง

ดร.บรรจบ : ก็ได้บ้าง ถ้ามีการพลาดเช่นนี้ *(จิตดวงสุดท้ายเป็นอกุศลนำไปเกิดไม่ดี)* ไม่ใช่การพลาดที่ถาวร สมมุติว่าคุณทำดีมาตลอด แล้วตอนใกล้ตายจิตคิดถึงในสิ่งที่ไม่ดี

คุณจะไปเกิดในที่ไม่ดี แล้วจากนั้นความดีที่คุณสั่งสมไว้ก็จะได้จังหวะที่จะให้ผล แล้วจากนั้นคุณจะพ้นจากที่ที่ไม่ดี

อัญชลีพร : แล้วในทางกลับกัน ถ้าตลอดชีวิตทำแต่สิ่งไม่ดีมาตลอด พอตอนใกล้ตายกลับใจ ท่องนะโม ท่อง พุทโธ เอาหัวใจพระไตรปิฎกมาดู แล้วจะเป็นยังไงต่อ

ดร.บรรจบ : ผมขออนุญาตแสดงความเห็นนะ อะไรไม่ถูกต้อง ท่านอาจารย์สนอง คงช่วยแก้ไขให้ผมได้คืออย่างนี้ครับ เรื่องอย่างนี้เป็นไปได้ เพราะในชีวิตคนเราไม่ได้ทำชั่วอย่างเดียว ก็ทำดีทำชั่วสลับกันอย่างนี้ แต่ใครจะทำชั่วมากกว่านั้นเป็นอีกเรื่องหนึ่ง แต่ถ้าแม้จะเคยทำชั่วมาแต่ไปเจอสิ่งแวดล้อมที่กระตุ้นให้ความดีที่เคยทำ ก็จะแสดงผลออกมาได้ เช่นตอนใกล้ตายเหลือบไปเห็นพระพุทธรูปตั้งอยู่ ใจนึกขึ้นได้ว่าเคยไปปิดทองนี่ พอนึกถึงตรงนี้มาจิตผ่องใส จิตดับขณะนั้น มีสิทธิ์ไปสวรรค์ได้ แต่อาจอยู่ในสวรรค์ได้ไม่นาน ในที่สุดกรรมชั่วที่ทำไว้ก็จะกลับมาเป็นกรรมตัดรอน ให้พบชีวิตไม่ดีได้ต่อไป ก็จะวนเวียนอยู่อย่างนี้ เคยมีเรื่องในคัมภีร์ เจ้าศากยะองค์หนึ่งเมาตลอดกาล เป็นญาติพระพุทธเจ้าด้วยซ้ำไป ครั้งหนึ่งเมาสะเงาะสะแงะ มานั่งฟังพระพุทธเจ้าเทศน์จบแล้วคนอื่นกลับกันหมด แต่องค์นี้ไม่กลับ *(คนหัวเราะกัน)*

อัญชลีพร : *(หัวเราะ)* ลุกไม่ไหวหรือคะ

ดร.บรรจบ : ตาย.. ตายอยู่ใกล้ธรรมาสน์เลย พระพุทธเจ้าถามทุกคนว่า ลองทายซิว่าเขาไปเกิดที่ไหน ทุกคนตอบว่าตกนรก เพราะในชีวิตไม่เห็นเคยทำดีเลย เมาตลอด พระพุทธเจ้าบอกว่า ไปเกิดอยู่บนสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ เพราะก่อนตายนั้นได้บรรลุเป็นพระโสดาบัน ถามว่าใครสอน.. พระพุทธเจ้าสอน แต่พวกเราอย่าเสี่ยงนะ อย่าเสี่ยงนะครับ ไม่ใช่กินเหล้าเมาตลอด หวังจะมาฟังธรรมตอนฉากสุดท้าย อย่าเสี่ยงนะครับ เดี๋ยวอาจารย์สนองจะตามไปช่วยไม่ทัน *(หัวเราะกันดัง)*

ดร.สนอง : ผมขอเสริมอาจารย์นิดเดียว หลายปีมาแล้วตอนที่หลวงปู่ธรรมชัยยังมีชีวิตอยู่ ผมไปวัดท่านบ่อยมีอยู่วันหนึ่งท่านเล่าให้ผมฟังว่า ในหมู่บ้านมีผู้หญิงกับผู้ชาย ผู้หญิงรักษาศีลห้ามาตลอดชีวิต ไปพลาดวันเดียว ขณะลงไปอาบน้ำที่ริมคลอง ขณะกำลังถูตัวไปลูบเอาลูกกุ้งตัวเล็กๆ ตาย จิตมันฝังตรงนั้น ทั้งที่ตัวเองทำดีมาตลอด อีกคนเป็นผู้ชาย มีอาชีพเป็นนายพรานเข้าป่าล่าสัตว์ ทางที่เดินออกป่าต้องผ่านกุฏิพระ มีอยู่วันหนึ่งพระท่านคงหวังดี ท่านบอกว่าไปป่าคราวนี้ เอาหวายมาทำราวตากสบงจีวรสักม้วนนะ นายพรานรู้ว่าไม่ได้สัตว์แน่เลยถ้าพระทักอย่างนี้ โกรธพระ ไม่เอามาถวาย วันนั้นไม่ได้สัตว์ อีกครั้งสองครั้งก็ไม่ได้สัตว์ จนภรรยาสงสัยจึงถามว่าที่ไม่ได้สัตว์เพราะอะไรแน่ เมื่อนายพรานเล่าว่าพระสั่งให้เอาหวายมาถวาย ภรรยาจึงเตรียมอาหาร

ให้นายพรานเข้าป่า แล้วสั่งไว้เลยว่าไปวันนี้ ไม่ต้องไปล่าสัตว์ ไปเอาหวายมาอย่างเดียว มาถวายพระ สามีเชื่อ พอกลับมาก็เอาหวายสะพายบ่าขดเป็นวงๆ มา ผ่านกุฏิพระก็ตะโกนว่า เอ้า .. หวายมาแล้ว แกวางแล้วเตะวงหวายหมุนกลิ้งเข้าไปใต้กุฏิ พระโผล่หน้าต่างมา ยถา.. วารี วหา ... ฯลฯ ให้พร พรานไม่ฟังเดินหนี พระยิ่งตะโกนดังๆ พอจบ นายพรานสาธุดังลั่นเลย

อัญชลีพร : รับด้วย

ดร.สนอง : รับด้วย .. ประชด .. ประชด ปรากฏว่าทั้งคู่ตายไปในเวลาใกล้กัน ไปถึงพญายมก็ตัดสิน ถามผู้หญิงว่า ตอนเป็นมนุษย์ทำความดีอะไรบ้าง ดิฉันทำความดีด้วยการรักษาศีลตลอดชีวิต เสียอย่างเดียววันนั้นไปอาบน้ำ มือบี้ลูกกุ้งตาย เอ้า .. ลงไปนรก

แล้วถามผู้ชาย อยู่เป็นมนุษย์ทำดีอะไรบ้าง .. อ๋อ เอาหวายมาถวายพระทำราวตากสบงจีวร เอ้า.. ไปสวรรค์ ผู้หญิงบอกว่าไม่ยุติธรรม นี่เป็นเพราะตอนจิตดวงสุดท้ายระลึกได้สำคัญมาก ด้วยเหตุนี้คนที่เมาเหล้า ถ้าจะได้ อย่างนี้คงยาก อาจารย์พูดถึงพระเมาเหล้า มีตัวอย่างพระเมาเหล้าที่ได้ดี ท่านสาคตะไงครับ เมานอนกองขยะเลยครับ ทำให้พระพุทธเจ้าบัญญัติสุราเมรยะ ฯลฯ ในที่สุด ท่านสำนึกผิดว่าเป็นต้นเหตุศีลบัญญัติข้อสุราเมรยะ..... ฯลฯ ตั้งแต่นั้นมาเลิกเมาพิจารณาธรรมเข้าเป็นอรหันต์เลย

ดร.บรรจบ : ที่เมามีเหตุมาอย่างนี้ครับ ท่านเคยได้ฤทธิ์มาก่อน แสดงฤทธิ์ได้ มีพญานาคมาอาละวาดที่ท่าเรือ คอยทำร้ายคน ชาวบ้านไม่ทราบจะแก้ปัญหาอย่างไร ท่านเป็นคนพื้นนั้น ท่านจึงไปนั่งเข้าฌาณ เตโชกสิณ พ่นพิษไฟใส่นาค นาคก็พ่นพิษไฟสู้ แต่ไฟของท่านแรงกว่า พญานาคสู้ไม่ไหว ในที่สุดพญานาคแพ้ พอแพ้แล้วพญานาคจึงเลิกทำร้ายคน ชาวบ้านเห็นว่าท่านเป็นวีรบุรุษเป็นฮีโร่ สมัยก่อน เมื่อวีรบุรุษ กลับมาเขาจะต้อนรับด้วยการให้ดื่มเหล้า ทุกบ้านตอนเช้าเมื่อท่านเดินบิณฑบาตทุกคนรู้ว่าท่านคือฮีโร่ เตรียมเหล้าไว้ทุกบ้านเลย พอท่านบิณฑบาตก็บอก เอ้า ท่านอย่าเพิ่งไป นิมนต์ท่านดื่มน้ำชัยบานก่อน ชัยบานคือน้ำดื่มฉลองชัยชนะ ตอนนั้นพระพุทธเจ้ายังไม่ห้ามพระดื่มเหล้า ท่านลองคิดดูเถิด ไปบ้านไหนก็ต้องดื่ม ในที่สุดสู้ไม่ไหว เมาเลยนอนข้างกองขยะ พระอื่นมาเห็นเข้า อุ๊ย ... นี่พระสาคตะนี่ เลยช่วยกันหามเข้าวัด พอตื่นมาท่านสลดใจมาก พระพุทธเจ้าประทับนั่งอยู่ มีพระสงฆ์ประชุมพร้อมอยู่ด้วย พระพุทธเจ้าท่านจึงบัญญัติ ว่าต่อไปนี้ห้ามพระดื่มเหล้านะ ท่านจึงเสียใจมาก อย่างที่อาจารย์พูดเมื่อกี้ คือท่านสำนึกว่าเรานี้ขนาดได้ฤทธิ์ ได้ฌาน ยังมาเสียเพราะเหล้า จากนั้นท่านจึงเข้าป่าตั้งใจปฏิบัติ จนได้บรรลุอรหัตผล ท่านยังโชคดีนะอาจารย์นะ

ดร.สนอง : โชคดีครับ แต่ผมถามนิดว่าในยุคนี้โชคดีมีไหมครับ *(หัวเราะกัน)*

อัญชลีพร : นี่คือตัวอย่าง ว่าทำอย่างไรจึงได้เป็นเทวดา ทำอย่างไรจึงเป็นเปรตนะคะ

ดร.สนอง : ไม่ครับ ที่เล่าให้ฟัง เป็นเทวดาแบบนี้มีน้อยราย แต่ถ้าอยากเป็นเทวดาแท้ๆ นางฟ้าแท้ๆ ต้องรักษาศีลห้าให้บริสุทธิ์ ให้ทานเสมอๆ ตายแล้วไปเป็นเทวดา คุณอัญชลีพรอยากเป็นนางฟ้าไหม งามกว่านี้นะ

อัญชลีพร : เป็นเทวดาดีตรงไหนล่ะคะ

ดร.สนอง : อ้าว มนุษย์มีคนสองคน เขาเริ่มตำหนิกันแล้วนะ เป็นเทวดานี่ มีนางฟ้าล้อมรอบไม่รู้เท่าไหร่

ดร.บรรจบ : คุณเข้าใจไหม ที่อาจารย์บอกว่ามีคนสองคนคืออะไร

ดร.สนอง : ก็เมียน้อย เมียหลวงไง มีกิ๊กมีอะไรอย่างนี้ ถูกตำหนิแล้วใช่ไหม โอ้โฮ้ นางฟ้าเป็นพันเป็นหมื่น เป็นบริวาร

อัญชลีพร : ดีใช่ไหมคะ เป็นเทวดา เป็นอย่างนั้นทั้งปีทั้งชาติ ไม่ไปเป็นอย่างอื่นหรือคะ

ดร.สนอง : (ถอนใจ) เฮ้อ... น่าจะเบื่อนะ เพราะเทวดาก็มีกามสุขเหมือนเรา แต่เขาละเอียดประณีตกว่าเท่านั้นเอง การเสพของเขาละเอียดปราณีต แต่มันมีโทษ เหมือนที่มนุษย์เสพกามสุขนี่แหละ ดูหนังฟังเพลง มีโทษทั้งนั้น บัตรดูคอนเสิร์ต กี่บาท ดูมดูม

อัญชลีพร : ดิฉันจ่ายไปพันกว่าบาท ลดสิบเปอร์เซ็นต์

ดร.สนอง : แพงนะ มาฟังธรรมะ ไม่เสียเงินเลยสักแดง

อัญชลีพร : เทวดาทำอะไรบ้างสนทนาธรรม บรรเลงมโหรี

ดร.สนอง : ก็มีฟังธรรมเหมือนเรา

อัญชลีพร : มีครอบครัวไหมคะ

ดร.สนอง : เทวดามีครอบครัวก็มีเช่นพวกรุกขเทวดา ภูมิเทวดา ฯลฯ

อัญชลีพร : แล้วงานบ่ระจำงานหลักคืออะไรคะ

ดร.สนอง : งานประจำคือ ถ้าเป็นอากาศเทวดา ก็เที่ยวไปโน่นเที่ยวไปนี่ไปเรื่อยๆ *(คนหัวเราะ)* เขาสบาย ไม่ต้องทำงานอย่างเรา *(หัวเราะ)*

อัญชลีพร : ถ้าเป็นรุกขเทวดา ก็ดูต้นไม้ดูป่าไม้ไป

ดร.สนอง : แต่เขามีรุกขธรรมนะ เขาจึงไม่กล้าทำร้ายคนที่ตัดต้นไม้ กลัวลงนรก นี่คือ ข้อเสียล่ะ

อัญชลีพร : เทวดากับนางฟ้า เป็นสามีภรรยากันหรือเปล่าคะ

ดร.สนอง : เรียกอย่างนั้นคงไม่ถูกมั้ง เขาเรียกบาทบริจาริกา

ดร.บรรจบ : คืองี้.. รอให้ผมไปก่อนไหม (หัวเราะ) คือตามคัมภีร์นะครับ ที่อาจารย์พูดว่าเทวดาองค์หนึ่งจะมีนางฟ้าถึงห้าร้อยน่ะครับ

อัญชลีพร : โอ้โฮ้ ทำไมสตรีเพศ ไปเป็นนางฟังถึงลำบากอย่างนี้ ต้องไปดูแลเทวดาอีก

ดร.บรรจบ : คือเราต้องยอมรับว่าในสังคมนี่ มีชายเป็นผู้นำ

อัญชลีพร : แม้กระทั่งอยู่บนสวรรค์

ดร.บรรจบ : คือในสังคมโบราณ ผู้ชายจะมีภรรยาหลายคน ลองคิดดู สังคมจะเป็นสังคมนักรบส่วนมาก ผู้หญิงย่อมต้องการการคุ้มครอง จึงต้องไปพึ่งผู้ชาย ตอนนั้นผมดูสารคดีแม้กระทั่งสัตว์ป่า ม้าป่าฝูงหนึ่ง จะมีตัวผู้อยู่ตัวหนึ่ง นอกนั้นเป็นตัวเมียหมด เวลาที่ศัตรูมา ตัวเมียจะวิ่งอยู่หลังตัวผู้ยืนจังก้าอยู่ข้างหน้า .. สู้ เพื่อเป็นการปกป้องม้าป่าตัวเมีย นี่คือตัวอย่างจากสัตว์ป่า แล้วในสังคมของมนุษย์ยุคนั้นก็เป็นสังคมการสู้รบ เพราะฉะนั้นผู้หญิงต้องพึ่งผู้ชาย ต้องการการคุ้มครองดูแล การเกิดเป็นเทวดาก็คงมีอุปาทานยึดมั่นมาจากมนุษย์ เทวดาผู้ชาย จึงมีสิทธิ์คุ้มครองนางฟ้าได้ ตำแหน่งที่ไปเกิดที่วิมานของเทวดานั้น จะบอกได้ว่านางฟ้า นั้นจะเป็นอะไรของเทวดาองค์นี้

ถ้าไปเกิดเป็นภรรยา เป็นบาทบริจาริกา จะไปเกิดอยู่ที่ปลายเตียง ปลายที่บรรทม สมมติว่าอาจารย์สนองท่านไปเกิดเป็นเทวดามีศักดิ์ใหญ่อยู่บนสวรรค์ แล้วบรรดาลูกศิษย์ท่านต้องการจะตามไป ถ้าตามไปเกิดตรงปลายเท้าที่บรรทมปั๊บ แสดงว่าต้องการไปเป็นบาทบริจาริกาคือเป็นภรรยา อาจารย์ก็จะได้ดำเนินการดูแลในทางที่ถูกต้องต่อไป *(หัวเราะกันดัง)*

ถ้าไปเกิด ตอนที่ท่านอาจารย์นั่งอยู่ มีนางฟ้ามาปรากฏที่ตักปั๊บ นี่แสดงว่าต้องการมาเป็นลูก ท่านอาจารย์ก็ต้องดูแลในฐานเป็นลูก

อัญชลีพร : คือเป็นนางฟ้าในฐานะลูก

ดร.บรรจบ : ใช่ครับ เพราะฉะนั้น ตำแหน่งที่เกิดของเทวดาจะเป็นตัวบอกว่าไปทำหน้าที่อะไร

อัญชลีพร : แล้วอยู่กันอย่างนั้นตลอดไปหรือ ไม่มาเกิดเป็นคนบ้างหรือคะ บางคนบอกว่าเศรษฐีมียศบรรดาศักดิ์มากๆ หาคนมาเกิดเป็นลูกเป็นหลานยากเหลือเกิน

ดร.สนอง : ยากเพราะว่าคนที่จะทำทานจนกระทั่งถึงได้อานิสงส์ของทานมีน้อย โดยมากผู้หญิงจะได้เกิดเป็นลูกเป็นหลานพวกเศรษฐี พวกผู้ชายมัวไปไหนไม่รู้ ไปดูในวัดสิ ผู้หญิงเยอะเลย ผู้ชายสงสัยอยู่ในวงเหล้า โอกาสสร้างทานจึงไม่เหมือนผู้หญิง

ดร.บรรจบ : อาจารย์ครับ .. ดูในห้องนี้ก็แล้วกัน *(ผู้หญิงมากกว่าผู้ชาย)*

อัญชลีพร : เทวดาไม่เบื่อชีวิตบนสวรรค์ แล้วอยากมาเกิดเป็นมนุษย์ดีๆ บ้างหรือคะ

ดร.สนอง : บางองค์อยากเกิดเป็นมนุษย์เพื่อพัฒนาคุณธรรมก็มี

อัญชลีพร : ตามภพเขาก็เป็นอย่างนั้นด้วย

ดร.สนอง : ก็เป็นอย่างนั้น แต่อายุของเทวดายืนยาวกว่าเรามาก ผมจะเล่าเรื่องมิติของกาลเวลา ที่รู้ได้ในขณะที่เรายังไม่ตาย ถ้าเราเข้าสมาธิลึกที่สุด ชั่วขณะจิตที่เรามีความรู้สึกว่าเราดิ่งลงลึกขนาดนี้ ชั่วขณะจิตเดียว เวลาใน

มนุษย์มันห่างไปยาวนานเลย หรือแม้คนที่ตายแล้วฟื้น ถ้าเขาไปนรกมา เขาตายแค่ห้านาที ในนรกบางขุมนานตั้งสองวัน มันต่างกันอย่างนี้

อัญชลีพร : เหมือนกับว่าถ้าไปเสพสุขก็สุขนาน ถ้าไปรับทุกข์ก็ทุกข์นาน

ดร.สนอง : ด้วยเหตุนี้ ผมจะขอเล่าเรื่องจริงให้ฟังนะ หน้าบ้านผมที่เชียงใหม่ เวลาผมขับรถขึ้นมา บนถนนจะมีศาลเจ้าที่อันนี้มีสี่เสาถ้าศาลพระภูมิมีเสาเดียว มีอยู่วันหนึ่ง พอผมขับรถขึ้นมา แกยืนอยู่ที่นั่นน่ะ แกบอก "นี่คุณ.. สร้างบ้านให้หน่อยสิบ้านพังแล้ว" ผมก็แปลกใจ อะไร พังมาเป็นเดือน เพิ่งจะมาบอกผม ผมเลยมาถึงบางอ้อว่า มิติของเราเดือนหนึ่ง ของเขาอาจแค่ไปเที่ยวไหนไม่นาน พอกลับมาถึงอ้าวบ้านพังไปแล้วมาบอกให้เราสร้าง ผมก็ไปบอกชาวบ้าน เขาศรัทธาเจ้าที่ บอกให้ชาวบ้านไปสร้างบ้านให้ ให้ใส่บันไดไว้ด้วย ก็สร้างได้หลังเล็กๆ นี่แหละ

อัญชลีพร : ทำไมเขามาบอกอาจารย์

ดร.สนอง : ผมขับรถไปขณะนั้นพอจิตนิ่งปั๊บเขาก็มาบอก มันเร็วมากสัมผัสพวกนี้

ดร.บรรจบ : บางทีเขาอาจอยากบอกนานแล้ว แต่สภาพจิตของอาจารย์ยังไม่พร้อมก็เป็นได้

ดร.สนอง : เครื่องมือยังไม่เปิด มือถือยังไม่เปิด ต้องเข้าความถี่

คลื่นเดียวกันถึงจะสื่อกันได้ ผมว่าเป็นเรื่องที่แปลก

อัญชลีพร : สวรรค์นี่น่าอยู่นะคะ นรกล่ะคะ ลำบากมากไหมคะอาจารย์

ดร.สนอง : ไม่รู้นะ คนที่ไปนรกแล้วฟื้นมาเล่าให้ฟัง อยากจะขึ้นมาเร็วที่สุดเลย และขณะเดียวกันเมื่อกลับขึ้นมาแล้วเปลี่ยนพฤติกรรมเป็นดีหมดเลย เพราะได้ไปเห็นของจริง

อัญชลีพร : ตอนนี้เราก็ยังอยู่กัน ยังไม่ตาย แล้วจะเตรียมตัวอย่างไร

ดร.สนอง : ตายแล้วมาบอกด้วยนะ *(หัวเราะ)*

อัญชลีพร : เราจะเตรียมตัวอย่างไร ที่จะพบชีวิตหลังความตาย ที่เราเลือกได้ ออกแบบได้

ดร.สนอง : ผมเตรียมมาสามสิบปีแล้ว ออกจากวัดมาก็เปลี่ยนพฤติกรรม หน้ามือเป็นหลังมือ แต่ก่อนนี้ทั้งดีทั้งเลวทำหมด เพราะไม่เชื่อในผลของกรรม แต่ในที่สุดไปพิสูจน์มาแล้ว รับกรรมเสียสะบักสะบอม ในที่สุดจึงเปลี่ยนวิถีชีวิตมาเป็นดีหมด คือ ทำความดีตลอด

อัญชลีพร : อาจารย์บอกได้ไหมคะ ว่าที่ดีเราทำอะไรมา

ดร.สนอง : ทำสิ่งที่ไม่ดีสิ ที่ดีเราไม่ค่อยคำนึงถึงหรอก แต่การกระทำที่ไม่ดีทำให้เราเดือดร้อน ต้องรับผลทันทีด้วย เป็นความยากความลำบาก ความเดือดร้อน

อัญชลีพร : แสดงว่าบุญเก่าของอาจารย์ไม่เยอะสิ กรรมเก่าถึงตามมาทัน *(คนหัวเราะ)*

ดร.สนอง : คุณอัญชลีพร ถ้าคุณถูกลอตเตอรี่ เดี๋ยวเจ้าหนี้เยอะเลย ผลจะตามมาเร็ว ถ้าคุณมีบุญ *(เงิน)* นะ

ดร.บรรจบ : ถือเป็นความโชคดีนะครับ คนที่ทำกรรมชั่วแล้วได้รับผลกรรมเร็ว

ดร.สนอง : โชคดี เพราะจะได้ใช้หนี้ให้หมดไป

ดร.บรรจบ : เพราะเราจะได้เห็นผลกรรมที่เราทำมา เราจะได้ทำคุณความดียิ่งขึ้นๆ เพราะคนที่ทำความชั่วแล้วเห็นผลช้า พวกนี้จะทำความชั่วยาวนาน และถ้าได้รับผลแล้วก็ยาวนาน

อัญชลีพร : มีโบนัส

ดร.บรรจบ : ใช่ครับมีโบนัส เพราะฉะนั้นผมคิดว่าอาจารย์สนอง ต้องทำความดีมาเยอะ จึงได้รับผลกรรมเร็ว

ดร.สนอง : คืออย่างนี้ครับอาจารย์ ที่ผมต้องเปลี่ยนพฤติกรรมตอนที่ผมมาฝึกที่วัดมหาธาตุฯ พอผมจิตนิ่งถึงที่สุดเข้าอัปปนาสมาธิ ภายใน ๙ วันนี่นะ พอฝึกมา ๙ วันปั๊บจิตเข้าสมาธิลึกเลย ตอนนั้นไม่รู้เรื่อง หลังจากนั้นมันเกิดจิตนิ่งเป็นฌานอะไรต่างๆ พอเกิดฌานปั๊บ ออกจากฌาน จิตไปเห็นภพภูมิ ที่ตัวเองเวียนตายเวียนเกิดนับจากตัวนี้นะ ถอยไปอีกหนึ่งชาติ ถอยหลังนะ ถัดไปถัดไป สุดตาทิพย์ ยังมองไม่จบเลยครับภพชาติที่เกิดมาแล้วที่ไกลๆ น่ะ เป็นเปรตก็มี ลงไปเกิดในนรกก็มีเป็นเดรัจฉานก็เยอะ

อัญชลีพร : เห็นตัวเองชัดเลยหรือคะ

ดร.สนอง : เห็นตัวเองเลย แต่ภพชาติใกล้ๆ มานี้ เกิดดีตลอด เห็นอดีตที่ไม่ดีของตัวเองจึงต้องน้ำตาตกไง สงสารความโง่ของตัวเอง จึงเปลี่ยนพฤติกรรม เพราะไปเห็นผลงานที่เลวของเรา

ดร.บรรจบ : พระพุทธเจ้าท่านพูดไว้ชัดเจน ในวิปัสสนาญาณ ภพและการเวียนว่ายตายเกิดเป็นของน่ากลัว

ดร.สนอง : น่ากลัวครับ เห็นภพชาติที่ไม่ดีแล้วกลัวทุกคนล่ะครับ

อัญชลีพร : อาจารย์ไปบำเพ็ญเพียรอยู่นานไหม กว่าจะเห็น

ดร.สนอง : สามสิบวันเต็มๆ ที่วัดมหาธาตุฯ ท่าพระจันทร์ กรุงเทพฯ นี่เอง

อัญชลีพร : ยังงี้ถือว่าเร็วมาก

ดร.สนอง : เร็วเพราะผมปฏิบัติเต็มที่ ในยี่สิบสี่ชั่วโมง ผมทำประมาณเกือบยี่สิบชั่วโมง นอนสี่ชั่วโมง แต่เดี๋ยวนี้นอนน้อยกว่าสี่ชั่วโมง

ดร.บรรจบ : ที่ผมอยากพูดตอนนี้คือ ที่อาจารย์ได้เร็ว ถ้าเทียบกับอีกหลายคน อาจารย์ทำแค่สามสิบวัน แล้วได้ขนาดนี้แสดงว่าของเก่าเยอะมากเลย

อัญชลีพร : บุญ

ดร.บรรจบ : ใช่ครับบุญ

ดร.สนอง : ถูกต้องครับ

ดร.บรรจบ : แล้วมาปฏิบัติแล้วได้ผลเร็ว แสดงว่า ของที่อาจารย์สั่งสมมันมามาก ซึ่งในบางครั้งอาจถูกอกุศลที่มีปิดบังไว้บ้าง แต่เมื่อในช่วงจังหวะหนึ่ง มาเจอกุศลกรรมส่งก็เข้าวัดปฏิบัติเลย นี่คือลักษณะของการบรรลุธรรมในครั้งพุทธกาล ซึ่งเราจะเห็นเป็นเรื่องขำ อะไรกัน ... นั่งฟังพระพุทธเจ้าเทศน์ แป๊บเดียว บรรลุแล้ว เราฟังกันมาเท่าไหร่แล้วในปัจจุบัน จนพระที่เทศน์มรณภาพไปไม่รู้เท่าไหร่แล้ว ครูบาอาจารย์มรณภาพไปไม่รู้เท่าไหร่แล้ว เราก็ยังเหมือนเดิม และยังมีกิเลสเพิ่มขึ้นอีก ตัณหา มานะเพิ่มขึ้นอีก เพิ่มตามสิ่งที่เราได้ (หัวเราะกัน)

ดร.บรรจบ : เมื่อก่อนนี้ ยังจนก็ขึ้นรถเมล์ได้ พอมีเงินหน่อยขึ้นรถเมล์ไม่ได้ต้องขึ้นรถแอร์ พอต่อมามีรถ ตอนแรกก็นั่งรถญี่ปุ่นได้ มีเงินหน่อย ก็ต้องนั่งรถยุโรป มันเพิ่มขึ้นตามสิ่งที่เราได้ กิเลสขยายไปตามสิ่งที่เราได้

อัญชลีพร : คนเราไม่รู้จักพอนะคะ

ดร.บรรจบ : ไม่พอ .. เหมือนคุณอัญชลีพร ตอนแรกคุณอยู่คนเดียวก็ทุกข์น้อย ตอนนี้พอแต่งงานคุณก็ยึดมั่นกับเขาใช่ไหม ถ้าคนๆ นี้เปลี่ยนแปลงไปคุณจะทำอย่างไร ต้องไปหาคุณระเบียบรัตน์ให้ช่วย ทีนี้พอมีลูก ทุกข์ขยายไปกิเลสขยายไปตามสิ่งที่เรามี พอต่อมาได้รับแต่งตั้งเป็นคุณหญิงอัญชลีพรเข้ามา ไปกันใหญ่แล้ว ใครไม่เรียก

คุณหญิงก็จะไม่พอใจ "ฉันเป็นคุณหญิงนะจ๊ะ" เพราะฉะนั้น เรื่องที่อาจารย์สนองเล่า ไม่ใช่เรื่องที่จะมาฟังกันสนุก เราต้องมองย้อนมาดูตัวเองกันบ้าง

ดร.สนอง : ขอกล่าวนิดเดียว ว่าสิ่งที่ผมเล่าทั้งหมดเป็นความจริงนะ แต่อย่าไปเชื่อ อย่าเชื่อ แต่ให้ไปพิสูจน์ด้วยตัวเอง เมื่อเข้าถึงเหตุผลได้แล้วจึงค่อยเชื่อ

อัญชลีพร : อาจารย์ออกจากวัดมาตั้ง ๓๐ ปีที่แล้วนี่ อาจารย์ทำแต่บุญ

ดร.สนอง : ทุกขณะตื่นขึ้นมาเป็นกุศลตลอด เพราะกลัวของเก่าตามมาทัน นี่จะเล่าให้ฟัง ลูกน้องผมกินเหล้า เออรี่รีไทร์เกษียณอายุแล้ว อยู่บ้านไม่รู้จะทำอะไร เช้าดื่มเย็นดื่ม ทีนี้ก่อนเข้าพรรษา ได้บอกภรรยาว่า พรรษานี้จะเลิกดื่มเหล้า ภรรยาบอกว่าเออดี สุขภาพจะได้แข็งแรง ความดีนี้เก็บสั่งสมในจิต พออีก ๕ วัน จะเข้าพรรษา แกเลิกจริงๆ มีสัจจะ สองดีแล้วเก็บในจิต ปรากฏว่าวันรุ่งขึ้นตื่นมา ตาค้าง เพราะทุกทีcirculatianของเลือดมันถูกเลี้ยงด้วยแอลกอฮอล์ เอาเข้าโรงพยาบาลสวนดอกสี่วันสี่คืน นอนไม่รู้เรื่องเลย หายใจแขม่วๆ ความดันต่ำสุดๆ แต่รอด พอฟื้นขึ้นมา ก็มาเล่าให้ฟังเมื่อ ผมไปเยี่ยมเขาที่บ้าน

อัญชลีพร : ยังไม่ตายหรือคะ

ดร.สนอง : ตายแล้วฟื้น ไปเจอยมบาลมาแล้ว ในช่วงที่นิ่งไป ไม่รับรู้อะไร สี่วันสี่คืน ผมไปเยี่ยมที่บ้านตอนฟื้นแล้ว แกเปลี่ยนพฤติกรรมโดยไม่มีใครขอร้องเลย เลิกกินเหล้า นี่คือเรื่องจริง เดี๋ยวนี้ยังมีชีวิตอยู่เลยครับ ในอบายภูมิน่ากลัวมาก นี่แค่ขั้นต้น ยังไม่ถึงนรกนะ แค่เดรัจฉาน

อัญชลีพร : เอ๊ะ ดูให้คนอื่นได้ไหมคะ

ดร.สนอง : ผมนี่นะ ถึงแม้จะเป็นฆราวาส แต่ผมเชื่อพระพุทธเจ้า เรื่องเดรัจฉานวิชา ผมไม่ทำ เพราะผมน้ำตาตกด้วยเรื่องอย่างนี้มาเยอะ โลกิยอภิญญา

อัญชลีพร : บางคนคงเคยไปสำนักสงฆ์ สำนักชี สำนักเณรต่างๆ ที่บอกว่าดูให้ได้ แก้กรรมได้ จริงเท็จแค่ไหนคะ

ดร.สนอง : ถ้าแก้กรรมได้นะ พระพุทธเจ้าแก้ไปนานแล้ว ถูกพระเทวทัตราวีมาไม่รู้กี่ชาติ ขนาดพระมหาโมคคัลลานะ เก่งยังไงก็ตาย โดนทุบซะน่วมเลย เพราะในอดีตชาติไปทุบแม่ไว้ มันแก้กรรมไม่ได้หรอกครับ ต้องใช้หนี้กรรมทุกราย

ดร.บรรจบ : กรรมที่ทำแล้วแก้ไม่ได้ แต่ที่แก้ได้คือ ไม่ทำกรรมเก่าที่ไม่ดีซ้ำ

อัญชลีพร : แต่ให้ทำกรรมใหม่หรือคะ

ดร.สนอง : ทำกรรมใหม่ที่ดีสิครับ

ดร.บรรจบ : คนไทยนี่พอพูดถึงกรรมนี่ จะตีความหมายไปในทางไม่ดี ความจริงกรรมเป็นคำกลางๆ เป็นบุญก็ได้เป็นบาปก็ได้

กรรมดีก็เรียกบุญ กรรมชั่วเรียกบาป

อัญชลีพร : ห้ามทำกรรมชั่วซ้ำ แต่แก้กรรมไม่ได้ แต่อาจารย์มองให้คนอื่นเห็นใช่ไหมคะ

ดร.สนอง : เห็น .. แต่มันเป็นเรื่องของเขา เราไปก้าวก่ายเขาไม่ได้

อัญชลีพร : ถ้าไปก้าวก่ายถือว่าไปร่วมกรรมกับเขา

ดร.สนอง : เออ คุณอยากพิสูจน์ไหมว่า กฎแห่งกรรมมีจริง

อัญชลีพร : อยากทราบว่า มันถือเป็นกรรมได้อย่างไร

ดร.สนอง : กรรมคือการกระทำด้วยกาย วาจา และใจ ที่เรียกว่ากายกรรม วจีกรรม มโนกรรม แค่คิดไม่ดีอย่างเดียว เป็นอกุศลนะ มันบันทึกไว้ในจิตแล้วนะ คิดสองทีเรื่องเดิมมันบันทึกเป็นสองแล้วนะถ้าคิดสักสิบทีก็ใหญ่ขึ้นแล้วนะแค่ความคิดอย่างเดียวนี่คือกรรม

อัญชลีพร : แก้ไม่ได้

ดร.บรรจบ : แก้ไม่ได้ แต่เราสามารถห้ามกรรมที่ทำแล้วไม่ให้ให้ผลได้คือยืดเวลาให้ผลช้าลงได้ สมมุติว่าคุณอัญชลีพร ตอนที่ยังไม่แต่งงาน เคยใช้ความสวยหักอกผู้ชายมามากมาย เมื่อเห็นผู้ชายร้องไห้ คุณรู้สึกดีใจมาก ตอนนั้นจิตบันทึกสิ่งไม่ดีไว้แล้ว แล้วถ้าต่อมาคุณก็ทำดีมาตลอด พอมาเกิดชาติใหม่ คุณอาจไปเจอใครอย่างนี้บ้าง จากเหตุที่เคยใช้ความสวย ทรมานเขา เพราะฉะนั้นก็รับตรงนี้ซะแต่ว่าในที่สุดความดีที่เราทำตอนที่เราเลิกแล้ว

จะคุ้มครองเรา เพราะฉะนั้นการแสดงผลของกรรมชั่วจะยืดให้ผลช้าได้ แต่ว่าต้องทำกรรมดีมากๆ แต่ไม่หมดนะ ตราบใดที่เราเวียนว่าย ตาย เกิดอยู่ ไม่มีทางรอดพ้น นอกจากเราจะได้เป็นพระอรหันต์ แต่ที่เป็นพระอรหันต์นั้น ถ้าเรายังมีขันธ์ตัวนี้อยู่ ก็ยังมีสิทธิ์ได้รับผลกรรม อย่างที่ท่านอาจารย์เล่าเรื่องพระมหาโมคคัลลานะ เป็นพระอรหันต์แต่ก็ยังถูกโจรตามมาทุบ เพราะในชาติหนึ่งได้ทำร้ายบิดามารดาของตัวเองไว้ แต่ว่าเมื่อท่านนิพพานแล้วในชาตินั้น กรรมทุกอย่าง ที่ทำมาแล้วแต่ยังไม่ให้ผลก็ยกเลิกไป สาเหตุเพราะท่านไม่มีร่างกาย ไม่มีนามรูปที่จะรองรับผลกรรมอีกต่อไปแล้ว จบจริงๆ ถ้าไม่เกิดอีก พระพุทธเจ้ากล่าวไว้ว่า การเกิดเป็นทุกข์ ชาติปิ ทุกขา ชราปิ ทุกขัง เพราะฉะนั้นถ้าเราอยากจะพ้นจริงๆ ต้องดับนามรูปนี้ให้ได้

ดร.สนอง : อาจารย์ครับมีผู้หญิงคนหนึ่งในครั้งนั้น แต่งงานตั้ง ๓ หน แม้แต่ได้ขอทานเป็นสามียังปฏิเสธ ชื่ออะไรนะครับ

ดร.บรรจบ : นางอิสิทาสี

ดร.สนอง : เอ้อ ชื่ออิสิทาสี ไหนอาจารย์ลองเล่าซิครับ

ดร.บรรจบ : อยู่ในหนังสือภิกษุณีที่ผมเขียนและอยู่ในเถรีคาถา พระไตรปิกฎเล่มที่ ๒๖ ตอนท่านบวชเป็นภิกษุณีแล้ว ท่านมาเล่าให้เพื่อนภิกษุณีด้วยกันฟัง ว่าท่านแต่งงานมาสามครั้ง ชีวิตคู่ไม่ประสบความสำเร็จ ท่านเกิดเป็น

ลูกสาวเศรษฐีที่สวยและรวยมาก วันหนึ่งลูกชายเศรษฐีอีกตระกูลหนึ่งมาขอแต่งงานกัน อยู่ร่วมกันไม่กี่วัน ทั้งที่ท่านปฏิบัติตัวดี สามีขอแยกทาง บอกว่าจะเอาทรัพย์สมบัติอะไรก็เอาไปเลย แต่ขออย่างเดียวอย่าได้อยู่ร่วมกับอิสิทาสีเลย ท่านก็กลับมาบ้าน ต่อมาก็ลดระดับไม่ต้องเอาหล่อมากแค่ธรรมดาก็พอ พอได้มาอีกแล้วอยู่กับคนที่สองไม่กี่วันผู้ชายขอแยกทางอีก คนที่สามเป็นขอทาน ท่านบอกว่าขอแต่งงานกับผู้ชายคนนี้ซึ่งเป็นขอทานได้ไหม พ่อบอกเอาสิลูก เพื่อชดเชยกับความเจ็บปวดสองครั้งที่ผ่านมา ขอทานแต่งตัวมอมแมมมีกระเบื้องเก่าๆ อันหนึ่ง เก็บทิ้งหมดเลย จับมาแต่งตัวใหม่ พออยู่กันสักพัก ขอทานถามว่า กระเบื้องของข้าพเจ้าหายไปไหน เสื้อผ้าเก่าหายไปไหน ระหว่างกระเบื้องขอทาน กับเสื้อผ้าเก่าๆ เมื่อเทียบกับอิสิทาสีข้าพเจ้าของเลือกกระเบื้องขอทาน ในที่สุดก็ทิ้งอิสิทาสีกลับไปขอทานอย่างเดิม

ท่านคิดว่า นี่อะไรกัน ทำไมชีวิตเราจึงเป็นอย่างนี้ แม้แต่คนที่ต่ำที่สุดยังไม่ยอมรับเรา พอบวชแล้วท่านปฏิบัติธรรมแล้ว จนกระทั่งวันหนึ่งท่านได้เห็น ว่าในชาติหนึ่งมีครอบครัวหนึ่ง สามีภรรยาเขารักกันมาก ท่านเป็นคนกลางที่ไปแย่งผู้ชายคนนี้มา โดยใส่ร้ายให้เขารังเกียจภรรยา ไปแย่งสามีเขามา ชาตินั้นก็มีความสุขแต่บาปกรรมเยอะ ทำให้ท่านต้องมารับผลกรรม ก่อนที่

จะมารับผลกรรมนี้ต้องถูกทรมาน ตกนรกถูกทำร้ายจิตใจมาไม่รู้กี่ชาติ จนกระทั่งชาติสุดท้าย มาเป็นลูกสาวเศรษฐี คือกุศลเริ่มส่งแล้วแต่อกุศลกรรมซึ่งเป็นเศษวิบากตัวนี้ยังตามมา

อัญชลีพร : แล้วชีวิตที่ต้องเตรียมตัว จะทำอย่างไร

ดร.สนอง : ผมเตรียมตัวมา 30 ปีแล้ว คือเตรียมอย่างนี้ครับ

หนึ่ง .. ความชั่วทั้งหลาย ที่ไม่ดี ไม่เกิดประโยชน์แก่ชีวิต เบียดเบียนตนและผู้อื่น ผมจะหยุด

สอง .. ขณะเดียวกันความชั่วที่มีอยู่แล้ว ฝังอยู่ในใจ ผมจะทำให้มันหมดไป เช่นเราเคยนินทา พยายามหยุดนินทา จนในที่สุดมันฝ่อไปเอง หรือเวลามันเกิดขึ้นมาให้เรานิ่ง พิจารณาว่า ในที่สุดมันดับไปตามกฎไตรลักษณ์ นี่เป็นวิธีขจัดความชั่ว

สาม .. ความดีใดที่เราไม่เคยทำมาก่อน เราก็มาทำความดีนั้นให้เกิดมีขึ้น

สี่ .. ความดีที่มีฝังอยู่ในใจแล้ว เราก็รักษาไว้ให้คงอยู่

สามสิบปีผมทำแค่นี้ .. นี่ง่ายๆ เลย

อัญชลีพร : แต่ทำยากมาก

ดร.สนอง : ใหม่ๆ ก็ยาก แต่ทำไปจนเป็นความเคยชิน มันก็เลยง่าย เหมือนกินเหล้า เรากินไปตอนแรกใครว่ากินเหล้าแล้วขาดสติ มันก็ขับรถได้ทุกที นึกว่าดี แต่จริงๆ ไม่ดี

ความดีก็เช่นกัน ใหม่ๆ ทำยาก แต่ถ้าเราทำไปบ่อยๆ สะสมไปเยอะๆ มันง่ายแล้ว

อัญชลีพร : อาจารย์บรรจบแนะนำบ้างสิคะ

ดร.บรรจบ : การเตรียมตัวหลังความตาย ผมว่าสำคัญนะ ตอนที่อาจารย์จันทร์ทิพย์โทรไปถามผมว่าจะพูดเรื่องอะไรดี ผมถามว่าพูดกับใคร เรื่องตายแล้วเกิดนี่ พอทราบว่าพูดกับอาจารย์สนอง ผมทราบว่าท่านอาจารย์สนองรู้ดีในทางปฏิบัติ ส่วนผมศึกษาทางทฤษฎีมา เอาเป็นว่าชื่อเรื่อง "ชีวิตหลังตาย ชีวิตใหม่ที่ต้องเตรียมตัว" เป็นการเตือนให้ทุกท่านรู้ว่า คนเราตายแล้วต้องเกิดอีก แล้วชีวิตหลังตาย จะเรียกว่า โอปปาติกะ แปลว่า เป็นชีวิตใหม่ที่เกิดขึ้นหลังการตายอย่างรวดเร็ว ตายเดี๋ยวนี้ก็เกิดเดี๋ยวนี้ทันที ไม่มีอะไรขวางกั้น เราเกิดมาเป็นมนุษย์ผ่านขั้นตอนเยอะ ต้องมีพ่อมีแม่ ต้องอยู่ในท้องแม่ประมาณ ๑๐ เดือน ไม่ใช่เก้าเดือนอย่างที่หมอพูดนะครับ พอครบ ๑๐ เดือนแล้ว ก็ผ่านการรับรู้ในท้องมาเยอะ แม่จะทำอะไรสุขทุกข์อย่างไร ลูกในท้องก็รับรู้หมด ตัวนี้ก็บันทึกเข้าไป บันทึกเข้าไป จนกระทั่งเราลืมของเก่าพอคลอดมาแล้ว ก็ต้องมาเลี้ยงดูอีกหลายปี กว่าจะเติบโตขึ้นมา โตก็ต้องเรียนกว่าจะเรียนจบแก่พอดีเอ้า .. เตรียมตัวตายอีกแล้ว

แต่การตายหรือเกิดใหม่ ไปเป็นผีหรือเทวดานี่ ที่เรียก

ว่าโอปปาติกะ ไม่ผ่านขั้นตอนที่ต้องอยู่ในท้องแม่ มันไปตรง พอตายจากตรงนี้ปั๊บ จะมีตัวตนใหม่ ขึ้นมาทันทีเลย ผมขออธิบายนิดหนึ่งนะ อาจารย์ท่านจะได้เสริมในหลักวิชาตรงนี้ คืออย่างนี้ครับ คนเราตายแล้วเกิดใหม่ มันเหมือนการนอนหลับแล้วฝัน ในความฝันของเรานี่จะมีตัวตนของเราอยู่ใช่ไหม เราจะเห็นตัวเองในความฝัน พอเราจะตายปั๊บจะมีตัวตนของเราตรงนั้นเหมือนเราฝัน ตัวนั้นคือตัวเราที่อยู่ในสภาพที่เป็นกายทิพย์ และตัวตนตรงนั้นแหละคือสิ่งที่ถอดแบบไปจากตัวนี้ ถ้าร่างกายนี้ดับไปเมื่อไหร่ ตัวตนนั้นคือตัวตนใหม่ที่ตั้งอยู่จริงๆ ในชีวิตเรานี้ พอตัวนี้ดับปั๊บ ตัวนั้นสมบูรณ์เป็นตัวเราเลย แล้วถ่ายทอดทุกอย่างไปจากเราทั้งหมด จิต สติปัญญา วิญญาณ สัญญา อะไรต่างๆ ที่เราเป็นอยู่ มันถ่ายทอดหมดเลยเหมือนกับคอมพิวเตอร์ที่ถ่ายทอดข้อมูลไป แล้วตัวนั้นก็คือชีวิตใหม่ของเรา ก่อนตายนิสัยอย่างไรตัวนั้นจะเป็นตัวฝังรากลึกนิสัยของเราไป จิตขณะตายนั้นจะเป็นตัวฝังรากลึกนี้เป็นพื้นฐานที่เรียกว่า "จริต" พอตายแล้วเกิดใหม่ปั๊บ เราอยู่ในสภาพกายทิพย์หรือโอปปาติกะ เรายังคุ้นเคยกับร่างกายเก่านี้หน้าตาอย่างนี้

ยกเว้นแต่ว่า คนป่วยซึ่งถ้าจิตเป็นกุศล ดับจิตแล้วร่างที่เกิดใหม่เปลี่ยนได้ หายป่วยทันที แต่สภาพจิตต้องผ่องใส จึงจะสร้างร่างกายใหม่ที่ดีได้ ฉะนั้น นี่เป็นชีวิตใหม่ที่

เราต้องเตรียมตัว ถ้าเราไม่เตรียมตัวไว้ เมื่อตายแล้วเกิดใหม่แล้วไม่ได้ดีไปกว่าเดิมจะเสียเวลามาก เมื่อกลับมาพบพุทธศาสนาแล้ว มาพบอาจารย์สนองแล้วเหมือนเดิม กลับหนักกว่าเก่าให้อีก สาเหตุเพราะเกิดมารวยเลยเมาหนักเข้าไปอีก อันนี้เสียเวลามาก ฉะนั้นต้องเตรียมตัว คือพัฒนาจิต สภาพจิตต้องพัฒนาขึ้น การยึดมั่นถือมั่นต้องน้อยลง เพราะการยึดมั่นถือมั่นทำให้เราทุกข์ สิ่งใดก็ตามที่ท่านรักมาก ถ้าสิ่งนั้นพรากไป ท่านจะทุกข์มาก วิธีเดียวที่จะป้องกันคือ ถ่ายถอนจิตใจจากตรงนั้นออกมา แล้วมองเฉยๆ ไม่ต้องถึงขนาดสิ้นรักหรอก เพียงแค่รักน้อยลง แล้วเราก็จะเห็นความจริง

ผมจะเล่าอีกนิดหนึ่งว่า คนๆ หนึ่งเจ็บป่วยแสนสาหัส ร่างกายแทบพิการ เป็นลูกเศรษฐีด้วยซ้ำไป แต่เนื่องจากพ่อขี้เหนียวมาก พ่อไม่อยากจะลงทุนรักษาลูก เพราะกลัวเสียสตางค์ เลยแอบไปพบหมอ ขอคำแนะนำ พอหมอบอกตัวยา แกก็ไปตัดต้นไม้รากไม้มาต้มยาให้ลูกกินเอง แกไม่ใช่หมอ แต่ทำหน้าที่เป็นหมอ เพราะความขี้เหนียวไม่อยากเสียเงินค่าหมอ ในที่สุดลูกอาการหนัก ทรุดหนัก จนกระทั่งวันสุดท้าย พระพุทธเจ้าตรวจดูสัตว์โลก คนป่วยนี้ไปปรากฏในข่ายพระญาณพอดี พระพุทธองค์จึงเสด็จมา พ่อนั้นรู้ว่าลูกจะตาย ตอนแรกให้นอนอยู่ในห้องในสุดเลย เพราะกลัวคนอื่นจะมาเห็นว่าลูกป่วยแล้วไม่รักษา จึงซ่อนลูก

ไว้ข้างใน พอรู้ว่าลูกจะตายแน่ คิดว่าถ้าเก็บลูกไว้ข้างใน ถ้าคนมาเยี่ยมศพ ก็จะเห็นสมบัติเห็นความมั่งคั่งของตัวเอง จึงเอาลูกออกมาไว้ข้างนอก ให้มาตายที่เฉลียงหน้าบ้าน ลูกก็มานอนหันหลังออก หันหน้าเข้าฝา พระพุทธเจ้าเสด็จมายืนที่หน้าบ้าน ส่งกระแสจิต เปล่งพระรัศมีไปกระทบที่ฝาเรือน แสงเข้าตา ก็ทำให้คนป่วยหันมาดูพระพุทธเจ้า พอเห็นพระพุทธเจ้า จิตผ่องใสเบิกบาน บอกพระพุทธเจ้าด้วยใจ ว่า “พระองค์มาช้าไปมาในตอนที่ข้าพระองค์มือไม้ยกไม่ไหวแล้ว ฉะนั้นจึงมีแต่ใจเท่านั้น ที่จะขอบูชาพระองค์” แล้วจิตใจก็ผ่องใสเบิกบาน แล้วพระพุทธเจ้าก็เสด็จกลับ

พอพระพุทธเจ้าเสด็จกลับไป เขาก็ตาย พอตายแล้วพ่อก็นำศพไปเผาในป่าช้า แล้วก็นั่งเก็บกระดูกไป ร้องไห้ไป “ลูกเอ๋ย... พ่อพยายามทำอย่างดีที่สุดแล้วลูก อุตส่าห์เป็นหมอเอง ก็ยังไม่รอด” เก็บกระดูกไปก็ร้องไห้ไป หันมาอีกทีมีคนมายืนอยู่ข้างๆ เป็นหนุ่มหล่อ ถามเศรษฐีว่าร้องไห้ทำไม พ่อบอกว่าคิดถึงลูกที่เพิ่งตาย ถ้าเขาฟื้นได้ข้าพเจ้าจะดีใจมากเด็กหนุ่มที่ยืนอยู่ก็ตอบว่าท่านร้องไห้ที่จะเอาดวงอาทิตย์ ดวงจันทร์ มาทำล้อรถยังง่ายกว่าที่จะร้องไห้ให้คนตายแล้วฟื้นขึ้นมา เศรษฐีถามว่าเธอพูดเพราะเหลือเกิน เธอเป็นใคร เด็กหนุ่มตอบว่า นี่ไงข้าพเจ้าคือคนที่ท่านเอามาเผานี่เอง เป็นลูกของท่านเอง เศรษฐีว่า เป็นไปได้ไง ก่อนตายยังนอน

เป็นง่อยเปลี้ยเสียขาอยู่ ทำไมกลายเป็นคนหนุ่มรูปงามแข็งแรงได้ เป็นไปได้อย่างไร เด็กหนุ่มตอบว่า ที่เป็นอย่างนี้ได้เพราะทำจิตให้เลื่อมใสในพระพุทธเจ้า เอาพระพุทธเจ้าเป็นที่พึ่ง เมื่อจิตผ่องใส ร่างกายที่สร้างจากจิตที่ผ่องใสจึงเป็นร่างกายที่ดี เพราะฉะนั้น พ่อไปเฝ้าพระพุทธเจ้าเสียเถิด ท่านอยู่ใกล้แค่นี้

กล่าวจบแล้ว เด็กหนุ่มก็ลากลับไปอยู่ในสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ ถ้าถามว่าทำไมคนหนุ่มนี้ตายไปแล้วกลับมาร่างกายเปลี่ยนไป นั่นเหตุจากจิตผ่องใสประการหนึ่ง อีกประการหนึ่งคือ ไปอยู่ในภูมิที่ทำให้ร่างกายเปลี่ยนเป็นดีได้ คือสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ จะมีสิ่งแวดล้อมที่จะทำให้ร่างกายผ่องใสสง่างาม แล้วกลับมาด้วยร่างกายนั้นเพื่อบอกพ่อให้รู้ว่า ร่างกายเขาเปลี่ยนไปเพราะจิตที่ผ่องใส เพราะฉะนั้นเราต้องเตรียมตัว เราจะเอาไหมร่างกายนี้ ชาตินี้อยู่มาถึงขนาดนี้ ร่างกายก็ใช้มาพอสมควรแล้ว ฉะนั้น ถ้าเรามองดูแล้ว อย่างเรานี่น่าจะเหมือนนางงามจักรวาลนะ ยังมีสิทธิ์ได้อยู่ครับ แต่มีข้อแม้คือ ต้องทำจิตให้ผ่องใส แล้วสร้างบุญกุศลประกอบ ไม่ใช่คิดอยากสวยเหมือนนางงามจักรวาล แต่คอยอิจฉาทุกวัน ตื่นเช้ามาเห็นใครสวยกว่าก็อิจฉา แต่การคิดอธิษฐานถึงชีวิตใหม่ จะเป็นการทำให้เราได้บำเพ็ญบารมี ถ้าในชาติปัจจุบัน เราเกิดมาจน โอกาสที่จะทำทานอะไรไม่มีเลย นอกจากใช้แรงกายเป็นทาน จะ

บริจาคทรัพย์ไม่ได้เลยมีแค่นี้ ชาติหน้า.. อธิษฐานขอเกิดเป็นลูกคนรวย ให้ทำบุญใส่บาตรและช่วยเหลือคนยากจนไว้ ถ้าได้เกิดเป็นลูกคนรวยจะบริจาคให้มาก ทำบุญให้มาก

อัญชลีพร : ต้องอธิษฐานจิตด้วย

ดร.บรรจบ : ใช่ครับ ต้องอธิษฐาน ตั้งเป้าหมายไว้ แต่ถ้าบอกว่าเกิดเป็นอะไรก็ได้ ขอให้หมดกิเลสนั่นอีกประเด็นหนึ่ง ต้องพวกที่สภาพจิตสูงแล้ว อะไรก็ได้ .. ขออย่างเดียว ขอได้พบพระพุทธเจ้าและได้บรรลุธรรม แสดงว่าเขาได้เห็นโทษเห็นภัยของการเวียนว่ายตายเกิด สั่งสมวิปัสสนาญาณมาดีแล้ว ชาติหน้าไม่เอาแล้ว จะเกิดเป็นอะไรก็ตาม ขออย่างเดียวให้หมดกิเลส

อัญชลีพร : อาจารย์คะ อธิษฐานที่ว่า คือกลับมาเกิดเป็นมนุษย์ใช่ไหมคะ

ดร.บรรจบ : ใช่ครับ เกิดเป็นมนุษย์

อัญชลีพร : แต่ว่า ถ้าไม่มีบุญก็ตกนรกก่อนอย่างที่ว่า

ดร.บรรจบ : มันไม่ตกถาวรหรอก เดี๋ยวก็เกิดเป็นมนุษย์ ฉะนั้นการเวียนว่ายตายเกิดจึงเรียกว่า สังสารวัฏ มันมีการวนเวียนเกิดอยู่เรื่อยๆ

อัญชลีพร : ตายปุ๊บเกิดปั๊บ ต้องไปใช้กรรมก่อนสิคะ

ดร.บรรจบ : นั่นล่ะคือการเกิดแล้ว ไม่ว่าจะเกิดบนสวรรค์ หรือเกิด

ในนรก เขาเรียกว่า โอปปาติกะ เกิดในภพต่างๆ แล้วจากนั้นก็จะกลับมาเกิดเป็นมนุษย์อีก แล้วแต่ว่าคุณจะอยู่ในนรกนานเท่าไหร่ ในสวรรค์นานเท่าไหร่ แต่ในที่สุดคุณก็ต้องกลับมาเกิดเป็นมนุษย์อีก เวียนตายเวียนเกิดไม่รู้จักจบสิ้น คนที่รู้จริงจึงสรุปว่ามันน่าเบื่อ ชาติอดีตเคยยิ่งใหญ่มาก ชาตินี้เกิดเป็นคนต๊อกต๋อย น่าเบื่อ ที่ต้องเวียนว่ายตายเกิด ทำให้คิดหาทางออกจากสังสารวัฏ พระพุทธเจ้าท่านเห็นอย่างนี้ คืนที่ท่านจะบรรลุ ท่านได้บรรลุปุพเพนิวาสานุสสติญาณ ที่อาจารย์สนองพูดถึงว่า ท่านไปปฏิบัติธรรมแล้วได้เห็นภพชาติอดีตอันยาวเหยียด นั่นล่ะ พระพุทธเจ้าท่านได้เห็นอดีตชาติของท่าน เกิดมาหมดแล้วเป็นพระราชาก็เกิดมาแล้ว เกิดเป็นคนจนคนเข็ญใจ เกิดมาหมดแล้ว ท่านสรุปว่า น่าเบื่อ ไม่มีอะไรเที่ยงแท้ยั่งยืน นั่นคือปุพเพนิวาสานุสสติญาณ เป็น วิปัสสนาญาณ

ต่อมาเป็นจุตูปปาตญาณ ตาทิพย์รู้เห็นการเกิดการตายของสัตว์อื่น ท่านรู้เห็นหมดเลย นั่นกำลังเกิด นั่นกำลังตาย นั่นกำลังตกนรก ท่านเห็นหมดเลย แล้วท่านสรุปว่า ไม่ใช่เฉพาะเรานะ คนอื่นก็เป็นเหมือนเรา มีเกิดมีตายเหมือนกัน ในที่สุดพระองค์สรุปว่า สังสารวัฏหาความเที่ยงแท้ไม่มี ตรงนี้จึงเป็นปัจจัยนำไปสู่วิปัสสนาญาณ เริ่มจากสัมมสนญาณ มาจนเห็นความเกิดความดับ จนถึงสังขารุเปกขาญาณ จิตเบื่อหน่าย

ในสังขารในความปรุงแต่งทั้งปวง น้อมไปสู่โคตรภูญาณ เมื่อข้ามไปก็ถึงมรรคญาณ บรรลุเป็นอาสวักขยญาณ

ดร.สนอง : ผมเสริมนิดเดียว ที่อาจารย์พูดว่าโอปปาติกะ คือผุดขึ้นทันที จริงๆ แล้วในแต่ละภพมีภพนรก เปรต อสูรกาย ส่วนภพเดรัจฉานคุณมองเห็น มนุษย์มองเห็น เทวดา นางฟ้า คุณมองไม่เห็น พรหมมองไม่เห็น พวกนี้เป็นกายทิพย์ทั้งหมด ยกเว้นเดรัจฉานที่มองเห็นกับมนุษย์ การเกิดของโอปปติกะ ไม่เหมือนการเกิดในท้องแม่ มันผุดทันทีทันใดเป็นรูปร่างสัตว์นรก รูปร่างเทวดา รูปร่างพรหม ทันทีทันใด การเกิดอย่างนี้เรียกว่าโอปปาติกะ จิตจะหลุดออกจากร่าง เมื่อถึงอายุขัยแล้ว ถ้าร่างกายนี้ใช้ไม่ได้จิตจะหลุดออกไป แล้วไปหาที่อยู่ใหม่ แท้จริงเราไม่เคยตายเลย ถ้าเรายังไม่บรรลุอรหัตผลนะ ยังเวียนว่ายตายเกิดในสังสารวัฏ สุดตาทิพย์มองไม่จบ ก็เพราะอย่างนี้แหละ ตัวแท้ๆ ของเราตอนเราฝึกแค่สมถะ แล้วจิตเราหลุดออกไป เห็นว่านั่นคือตัวเรา ตัวนี้ไม่ใช่ ตัวนี้มาอาศัยมาใส่เสื้อนี้ พรุ่งนี้มาอีกชุดหนึ่งแล้ว เราก็เลยรู้ตอนนั้น นั่นแค่สมถะ ยังไม่เกิดวิปัสสนาญาณ หรือปัญญาเห็นแจ้ง เราคิดว่านั่นคือตัวเรา แต่ถ้าเมื่อใด ตัวนั้นที่จะไปเวียนตายเวียนเกิดตามอำนาจของกรรมที่จิตสั่งสมไว้ ถ้ากรรมไม่ดีสั่งสมจะลงไปเกิดภพภูมิที่ต่ำ กรรมดีก็ขึ้นสูง แต่มันน่าเบื่ออย่างที่เราไปเห็นภพภูมิของเรา จนเบื่อแล้ว ไม่อยากกลับไปสู่รอยเดิม

อัญชลีพร : ถ้าบุญมากก็อธิษฐานว่า ไม่ขอมาเกิดเป็นคน

ดร.สนอง : อธิษฐานอย่างเดียวไม่สำเร็จหรอก ต้องสร้างเหตุให้ตรงด้วย คือต้องปฏิบัติสร้างเหตุตรงคือ ทำจิตของเราให้เป็นอิสระต่อสรรพสิ่ง ต่อโลกธรรม ต่อวัตถุ เราค่อยๆ อิสระ ต่อคำพูดของคน ต่อประกาศนียบัตร รับรองว่าเราเป็นโฆษกดีเด่น ให้เป็นอิสระจากพวกนี้

อัญชลีพร : ทำยากมากๆ

ดร.สนอง : ถ้าเรามีสติดีและมีปัญญาเห็นแจ้งแล้วก็จะฝึกได้ง่าย

อัญชลีพร : หลุดไปจากบุญและบาปเลย

ดร.สนอง : ไม่หลุดครับ ยังต้องใช้อยู่ ตราบใดก็ตามที่เรายังเวียนว่ายตายเกิดในสังสารวัฏ เรายังมีอวิชชา แต่ถ้าเราหลุดเป็นพระอรหันต์แล้วไม่กลับมา ไม่มีรูป ไม่มีนามนั่นล่ะ เราจะหลุดเป็นอิสระร้อยเปอร์เซ็นต์

อัญชลีพร : ในห้องนี้มีใครไหมคะที่อยากเป็นอิสระไม่อยากเกิดแล้ว

ดร.สนอง : คำว่าเบื่อมันมีสองเบื่อนะ เบื่อๆ อยากๆ นี่มีเยอะ แต่ที่เบื่ออย่างผมนี่นะ เพราะมันเห็นสัจธรรม จะเอาอะไรมาล่อ ไม่เอาอะไรทั้งสิ้น แม้กระทั่งยกยอสรรเสริญ รถยนต์ร้อยคันมาให้ก็ไม่เอา เพราะมันเห็นทุกข์เห็นโทษ

ดร.บรรจบ : เพราะเห็นว่าถึงอย่างไรก็ต้องพลัดพราก

อัญชลีพร : คำถามที่ถามเข้ามามากๆ จากที่ดิฉันอยู่ตรงนี้ วิเคราะห์ผู้ฟังนะคะ มีหลายระดับนะคะ บางท่านก็เห็นธรรม

มาเยอะ บางท่านกำลังก้าวเข้ามา เราต้องมีกุศโลบายที่จะแจกประเด็นธรรมให้ทั่วถึงทุกท่าน พอสรุปกันได้ก็คือต้องทำความดี

ดร.สนอง : คือถ้าอยากกลับมาเกิดเป็นคน ต้องรักษาศีลไว้ให้ดี ตอนเรามาเกิดนี้ศีลนำมาเกิดเด่นเลย ถามว่าตอนนี้ท่านมีศีลครบไหมในใจ ถ้าไม่ครบจะต้องไปเกิดใหม่จะต่ำกว่ามนุษย์ เมื่อไปเกิดใหม่หรือถ้าอยากเกิดเป็นเทวดาต้องให้ทานรักษาศีลไว้ เป็นประจำ เดี๋ยวก็ได้เป็นเทวดาชั้นใดชั้นหนึ่ง หรืออยากเกิดเป็นพรหมต้องเข้าฌานให้ได้ตายในฌานก็ไปเกิดเป็นพรหม อยากเกิดเป็นสัตว์นรกให้สั่งสมความโกรธไว้เยอะๆ เดี๋ยวก็เป็นสัตว์นรก หรือเรียนสูงๆ ให้หลงเยอะๆ เดี๋ยวก็เป็นเดรัจฉาน (หัวเราะ) นี่สร้างเหตุตัวนี้ เห็นชัดหมดเลย

ดร.บรรจบ : อย่าว่าตัวเองด้วยนะ (หัวเราะ)

ดร.สนอง : อ้าว เรารู้ทัน เรารู้ทัน ไม่หลงเข้ารกเข้าพง

ดร.บรรจบ : ที่อาจารย์พูด คือ เราจะเป็นอะไรอยู่ที่จิต เราพัฒนาจิตไปทางนั้น

ดร.สนอง : ถูกต้องครับ ต้องสั่งสม พัฒนาจิตไปทางนั้น

อัญชลีพร : การมาฟังธรรมนี้ได้บุญไหมคะ

ดร.บรรจบ : ฟังแล้วจิตเป็นกุศลไหม ถ้าฟังแล้วจิตเบิกบานเกิดปีติโสมนัส ก็ได้บุญ แต่ถ้าฟังไปนึกไป พิธีกรก็พูดไม่รู้เรื่อง

สองคนนี้ก็พูดไม่รู้เรื่อง ทำไม ไม่ให้เราพูดเองอย่างนี้ก็ไม่ได้บุญ

อัญชลีพร : มีคนถามมาว่า ลูกกับสามีไม่ยอมให้มานี่บาปไหม *(คนหัวเราะ)*

ดร.บรรจบ : ลูกกับสามีไม่ยอมไม่เต็มใจให้มาฟังธรรม ต้องถามว่าเพราะอะไร ต้องคำนึงเหมือนกันว่าอยู่ในช่วงที่เขาต้องการเราหรือเปล่า หรือว่าพอเรามาแล้ว เราทำอะไรให้เขาเดือดร้อนหรือเปล่า อย่าคิดว่าถ้าเขาขัดขวางคือเป็นมารอย่างเดียว บางคนจะไปวัด พอสามีขัดขวางก็มาร .. มาร *(หัวเราะ)* สามีก็เลยเล่นงานเสียงอมพระรามเราต้องหาทางสร้างปัญญาให้เขา พูดให้เขาเข้าใจ และต้องทำให้เขามั่นใจในตัวเราด้วย เพราะคนที่ทางบ้านไม่เต็มใจให้มา เพราะบางคนมาแล้ว เมาบุญ มีอะไรขนมาบริจาควัดหมด อย่างนี้ต้องเห็นใจเขานะ เพราะเขาก็เป็นคนหามา ต้องอาศัยปัจจัยเพื่อเป็นอยู่ เราต้องปรับระดับให้พอดี ดังนั้นอย่าไปว่าเขาเลยว่าเป็นมาร เป็นบาปอะไร ทำความเข้าใจกันเสีย เอาปัญญาที่เราได้นี้ไปคุยกับเขา บอกเขาให้เขาเข้าใจ เปลี่ยนมารให้เป็นเทพแบบเราเสีย พูดให้ดี ไม่ใช่ไปถึงบ้าน ทำปึ่ง วันนี้เราเป็นเทพ

อัญชลีพร : มีคำถามอีกว่า ทำไมผีสาวจึงเรียกแท็กซี่ไปวัดเสมียนนารี ทำไมไม่ไปที่อื่น

ดร.สนอง : จริงๆ แล้ว ความชำนาญของสัญญาที่ฝังอยู่ในจิต คุณสังเกตไหมคุณชอบรับประทานอาหารอะไร คุณก็จะไปรับประทานอย่างนั้นบ่อยๆ สิ่งที่ชำนาญในจิต มันถูกจริตกับจิต มันก็ต้องไปที่นั่นเสมอๆ

ดร.บรรจบ : ข้อมูลที่ทราบคือ ผู้หญิงสองคนนั่งมอเตอร์ไซค์มาตายที่ทางรถไฟ รถไฟทับตายสองคนนี้อาจมาเป็นสาวบริการหรือนักร้องที่แถวๆ ถนนรัชดาฯ แกถึงมาเที่ยวถูก นั่นคือแกไปเกิดแล้ว แต่สภาพจิตขณะที่ตายนั้น ตายอย่างไม่ได้เตรียมตัว จิตยังไม่รู้ตัว ห่วงใย ไม่รู้ว่าตัวเองตายแล้ว จริงๆ นะ บางคนไม่รู้ว่าตัวเองตาย ยืนมองเห็นศพ เอ๊ะ ทำไมตัวเรามี ๒ ตัว ตัวนั้นทำไมนอน ตัวนี้ทำไมเดินได้ เมื่อมาเห็นศพตัวเองตั้งอยู่ คนมาเคารพศพ จึงเข้าใจเองว่า อ้อ นี่เราตายแล้วหรือ ก็จะเสียใจมาก

อัญชลีพร : มีอีกคำถามหนึ่งค่ะ เกิดมาครอบครัวเดียวกัน ต้องทำกรรมอะไรเหมือนกันไหม

ดร.สนอง : คืออย่างนี้ครับ เหมือนเราจะซื้ออะไรเข้าบ้าน ต้องถูกสเป็คกับเรา เช่นเดียวกัน ลูกที่จะมาเกิดก็ต้องเข้าสเป็คแม่ ถึงจะมาเกิดได้ แม่คนนี้เป็นศัตรูคู่อาฆาต จะแก้แค้นอย่างไร เอ้าเกิดเป็นลูกเลย หรือเขาไปขอลูกเทวดามาเกิด เขาขอไว้แล้ว ก็มาเกิดกับเขา มันต้องเข้าสเป็คอย่างนี้ ด้วยเหตุนี้คนโบราณเขาจึงบอกว่า เวลามีท้องมีไส้ให้ทำบุญตักบาตร รักษาใจไว้ให้ดี เพื่อเอาลูกเทวดา

มาเกิด แต่ถ้าไปอิจฉามารศรี หรือไปโกรธไปอะไร เดี๋ยวลูกเดรัจฉาน ลูกเปรต มันมาเกิดจะยุ่งยาก

อัญชลีพร : ทำบุญแทนแม่ ได้ไหมคะ

ดร.สนอง : ได้ ทำแทนได้ แต่ต้องบอกให้แม่รับรู้และอนุโมทนา

ดร.บรรจบ : ให้แม่รับทราบ ทำจิตให้เบิกบาน

ดร.สนอง : เช่นเดียวกัน ถ้าเราเข้าใจ ง่ายนิดเดียว ขับรถไปเห็นเขากำลังใส่บาตร... สาธุ เราเห็นดีด้วย อนุโมทนา เราได้บุญแล้วครับ

ดร.บรรจบ : บางคนหากินทางนี้นะครับ ไม่เคยบริจาค คอยแต่อนุโมทนาบุญอย่างเดียว *(หัวเราะกัน)*

ดร.สนอง : อานิสงส์มันต่างกัน สมมติ เราเห็นเขาใส่บาตร .. สาธุ เราไม่เคยใส่เลย ได้อานิสงส์ตรงนี้ครับ เวลาจัดฟังธรรม พวกนี้มาได้อาหารโดยไม่ต้องออกเงินซื้อ นี่แหละครับ

อัญชลีพร : จิตเราเมื่อดับแล้วจะปฏิสนธิทันที แล้วทำไมจึงมีอาทิสมานกาย มาเฝ้ากายของตนอีก

ดร.สนอง : จิตหลง นึกว่าตัวเองยังไม่ตาย นึกว่าเป็นร่างของเราที่ยังเป็นมนุษย์ ทั้งที่จริงไม่ใช่ นั่นเป็นความหลงของจิตที่ไม่รู้จริง

อัญชลีพร : คนตายแล้วไปเกิดใหม่ เราทำบุญอุทิศส่วนกุศลให้เขาถึงไหมคะ

ดร.สนอง : จะถึงก็ได้ ไม่ถึงก็ได้ ถ้าตายแล้วไปลงนรก ไปรับอกุศลวิบากในนรก จนไม่มีเวลาจะมารับส่วนบุญกุศล อย่างนี้ก็ไม่ได้รับ ไม่มีโอกาส

อัญชลีพร : ไม่ว่าง

ดร.สนอง : ไม่ต้องดูอะไร เวลาคุณทำงานมากๆ จะกินข้าวกลางวันยังไม่มีเวลากิน แบบเดียวกัน หรืออีกกรณี ถ้าเราอุทิศไป แล้วเขาไม่รับรู้ หรือสื่อไปไม่ถึง เขาก็ไม่มาอนุโมทนา เขาก็ไม่ได้รับ ถ้าจะได้รับ หนึ่งต้องมีผู้ส่ง สองมีสื่อไป และสามเขาจะต้องมารอรับ

อัญชลีพร : สื่อคืออะไร

ดร.สนอง : ถ้าเราจะเตรียมข้าวใส่บาตร แต่ไม่มีข้าว พระได้รับไหม นั่นล่ะสื่อ

อัญชลีพร : คือวัตถุ

ดร.สนอง : ไม่ใช่วัตถุ คือบุญ

ดร.บรรจบ : เป็นกระแสจิตด้วย

ดร.สนอง : ใช่เป็นกระแสของจิตด้วย

อัญชลีพร : เห็นเขาบอกว่าต้องกรวดน้ำด้วย

ดร.สนอง : กรวดหรือไม่กรวดไม่จำเป็นหรอก แต่ในครั้งพุทธกาลก็กรวดน้ำนะ พระเจ้าพิมพิสารหลั่งทักษิโณทก คือกรวดน้ำ

ดร.บรรจบ : กรวดน้ำมีสองกรวด กรวดน้ำกับกรวดแห้ง ภาพที่เราเห็นมักเป็นภาพของการกรวดน้ำแต่ความจริงไม่ต้องก็ได้ ให้นึกถึงคนที่เราจะอุทิศส่วนกุศล แล้วบอกว่าขอให้ได้รับนะ ถ้ากระแสจิตนี้แรงไปเปิดใจเขาได้ เขาก็ได้รับ แต่ถ้ายังไปเปิดใจเขาไม่ได้ กระแสไม่แรงพอ เขาก็ไม่ได้รับ ถ้าไปอยู่ในเทวดาชั้นสูงก็ไม่ได้รับ เพราะไกลเกินไปและท่านก็มีทุกอย่างสมบูรณ์พร้อม ไปเป็นเดรัจฉานไม่ได้รับ ไปเป็นสัตว์นรก ก็ไม่มีเวลามารับ ส่วนที่ได้รับคือ เปรตที่คอยเร่ร่อนรอส่วนบุญ

ดร.สนอง : คือเปรตที่ใกล้จะเกิดในภพภูมิใหม่ (ปรทัตตูปชีวีเปรต)

อัญชลีพร : ถ้ายังไม่ได้ตายจากกัน เป็นมนุษย์ด้วยกัน แต่เป็นคู่แค้นคู่อาฆาต จะแผ่เมตตาอุทิศส่วนกุศลให้เขาจะได้รับหรือไม่

ดร.สนอง : คู่แค้นคู่อาฆาตนี้ ถ้าเขาอนุโมทนา เขาก็ได้รับ ส่งถึงแต่ถ้าเขาไม่ยอมรับก็ไม่ได้รับ

ดร.บรรจบ : แผ่เมตตานี่ระวังนะ ถ้ากระแสจิตเราไม่แรงพอ คนๆ หนึ่งกำลังเกลียดเรา เราแผ่เมตตาไป ถ้าเขาได้รับ บางทีมันเกลียดเพิ่มอีกนะ

ดร.สนอง : อ้าว มันเป็นสะพานกลับมาไง

ดร.บรรจบ : ใช่ครับ มันเกลียดเพิ่ม เพราะพลังจิตเราไม่แรงพอ ต้องอดทนนะแผ่ไปเรื่อยๆ ผมเคยประสบกับตัวเอง

ดร.สนอง : เราต้องเล่นไม่เลิก ในที่สุดเขาเลิกเอง

อัญชลีพร : เล่นคือเล่นในทางที่ดี

ดร.สนอง : เล่นในทางที่ดี แผ่บุญกุศลให้ไปเรื่อยๆ เขาจะจองเวรอย่างไร เราอย่าไปจองเวรเขา ให้ไปเรื่อยๆ เพิ่มทีละนิดทีละนิด พอมันใหญ่ขึ้นมันก็ให้ผล คุณอยากพิสูจน์ไหม เรื่องบุญเห็นได้ชัดเลย สมมติเป็นหนี้อยู่พันบาท มีคนมายืมคุณไป แล้วคุณโทรศัพท์ไปบอกเขา ว่าหนี้พันบาทฉันยกให้เธอแล้วนะ เขาก็ดีใจ เขาได้บุญไหม ได้ครับ ถ้าคุณยกให้เขาก็ได้ทันที นี่สื่อง่ายๆ

อัญชลีพร : เขาได้บุญหรือเราได้บุญ

ดร.สนอง : เขาได้สิ ก็คุณไม่ทวงเขานะ

อัญชลีพร : เราให้ แทนที่เราจะได้

ดร.สนอง : เราก็ได้ด้วยนะ เราก็สบายใจ ไม่หงุดหงิดกับการทวงหนี้

อัญชลีพร : คงจะได้คำตอบกันแล้วนะคะ คงจะได้เตรียมตัวสำหรับชีวิตใหม่ที่ท่านออกแบบได้ อยากให้ชีวิตใหม่หลังความตายของท่านไปเกิดเป็นอะไร ไปเป็นนางฟ้า เทวดา หรือลงนรก อาจารย์มีให้เลือกหลายแบบ

ดร.สนอง : มันก็อยู่ที่เหตุที่เราทำปัจจุบันนี่เอง

อัญชลีพร : หรือว่าจะเกิดเป็นมนุษย์ จะเกิดในรูปไหน เกิดชาตินี้อาจจะมือไม้หน้าตาไม่สวยสดงดงามแต่ถ้าอยากเป็นอะไรสวยขนาดไหนออกแบบได้

ดร.สนอง : ใช่ครับ มโน มยา ทุกอย่างสำเร็จด้วยใจ ออกแบบได้

หมดทุกอย่าง เช่น อยากสวยต้องมีศีล

อัญชลีพร : เลือกได้ถ้าอยากเกิด

ดร.สนอง : เลือกได้ครับ เราจะเกิดเป็นอะไรเลือกได้ จะเป็นพระพุทธเจ้าก็เลือกได้ แต่ต้องไม่จำกัดเวลา ถูกไหมครับอาจารย์ *(หัวเราะ)*

ดร.บรรจบ : ครับ ที่บอกว่าคนเราเลือกเกิดไม่ได้ เราพูดผิด ทุกวันนี้ที่เราเป็นเช่นนี้ เพราะเราเลือกเกิดของเรา เพราะเราทำกรรม เป็นความตั้งใจจงใจ เมื่อเป็นเช่นนี้ เพราะเหตุมาอย่างนี้ ของผมนะ ชาติหน้าผมขอผิวขาวกว่านี้ *(คนหัวเราะ)*

อัญชลีพร : ขอบพระคุณมากค่ะ

เสียงปรบมือดังยาว

รายนามผู้ร่วมสมทบพิมพ์หนังสือ ชีวิตหลังความตาย

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	จำนวนเงิน
1	รศ.วีระศักดิ์ : คุณนิภาพร ไกรวิเชียร	15,000
2	รศ.ธีระยุทธ-คุณสุภาพ สุวรรณประทีป	15,000
3	คุณชัยสิทธิ์- คุณธนวรรณ เอกสิทธิพงษ์	12,300
4	คุณพ่อวัชระ-คุณแม่ทองสุก โลหารักษ์พงศ์ คุณสมจิตร ครองมงคลกุล	10,000
5	คุณราศรี-คุณสุจินต์-คุณสุวีร์-คุณธารา ดีแท้	10,000
6	คุณวิชา	9,000
7	หจก.เซ็นทรัลออฟฟิศอีควิปเม้นท์ โดยคุณธวัชชัย-คุณวรรณา วัฒนาธิบดี	6,800
8	คุณชาญชัย หรรษมนตร์	5,000
9	คุณเจนจิรา ปราศราคี	5,000
10	กลุ่มพนักงานบริษัทแปซิฟิก ซิตี้คลับ	4,840
11	ร้านเพนนีเฮ้าส์	4,800
12	ผศ.นวลเพ็ญ ยศพล	4,500
13	ชมรม NS รวมใจสมาธิ	4,010
14	คุณอุดม อุดมปัญญาวิทย์	4,000
15	คุณศุภสิริ อริยวุฒยากรและครอบครัว	3,000

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	จำนวนเงิน
16	คุณปรีชา นิรพัฒน์	3,000
17	คุณทัศนีย์ เจียมรัตนศิลป์ และครอบครัว	3,000
18	คุณแม่รัตนา อังคะนาวินและบุตรหลาน	3,000
19	คุณลัดดา อร่ามวานิชย์	2,630
20	คุณเฉลา ภูศรี	2,350
21	ทพ.สมชาย-คุณศรีวรรณ เกลียวศิริกุล	2,000
22	คุณสุนทรี จตุรพล	2,000
23	คุณทศพล จึงทวีสูตร	2,000
24	คุณกิตติพงษ์ ปิ่นคง	2,000
25	คุณสุนทร ลิมป์ศิริพันธ์	2,000
26	คุณชอ-คุณอารีย์ มงคลสวัสดิ์	2,000
27	คุณธิดา จิดาพันธุ์	1,700
28	คุณวาสน์ ชัยตระกูลพิบูลย์	1,500
29	คุณปรีเปรม มหากนก	1,500
30	คุณสมพงา อุดมสินกุล	1,500
31	คุณสอน อินทะสิน	1,500
32	คุณวรรณี จิรปิติ	1,500
33	คุณศตฉัน วิสัยจร	1,450
34	คุณอำภา พัฒนยินดี	1,350

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	จำนวนเงิน
35	คุณสมศักดิ์ ขันติกุล	1,200
36	คุณณาศศิณัฐ วิทยาวัฒนรัตน์	1,200
37	อาจารย์สวัสดิ์ สุเดา	1,200
38	คุณเตียว แซ่ตั้ง, คุณชุนเป้ง แซ่โซว, คุณพิสิฐ-คุณทักษณัย เกลียวศิริกุล	1,100
39	คุณสุพัตรา เมธาสุขุมชัย	1,000
40	คุณชนันยา ปรีชาชัยสุรัตน์	1,000
41	คุณกุหลาบ พลันรู้การ	1,000
42	คุณนามพร เชื่อมชิต	1,000
43	พ.ท.หญิงชฎา พันธ์เจริญ	1,000
44	คุณน้ำทิพย์ โพธิสัตย์	1,000
45	คุณแก้วจินดา ทองแก้ว	1,000
46	พ.ต.อ.โกศล นินบดี	1,000
47	คุณวรนัน ปรีเปรมและครอบครัว	1,000
48	คุณอุดมพร หล่อกิติยะกุล	1,000
49	คุณวลุลี โพธิรังสิยากร	1,000
50	คุณมาลัยวรรณ สุพินิจ	1,000
51	คุณยงยุทธ สืบไทยพาณิช	1,000
52	คุณเสริมศักดิ์-คุณพรรณี จันทร์สม	1,000

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	จำนวนเงิน
53	คุณนพวรรณ ศรีชมภู	1,000
54	พ.ต.อ.บุญเสริม-คุณยุพดี ศรีชมภู	1,000
55	คุณภัทณิยา บุญชี	1,000
56	คุณสกล เอี่ยมสินทรัพย์ คุณนันทพร สมเจตน์และลูก ๆ	1,000
57	คุณเอกชัย นลละ	750
58	คุณพินัย แสงอรุณ	700
59	คุณประพีร์ ผลอนันต์	700
60	พระมานพ พลวฑฺโฒ	600
61	คุณเซี่ยงเฮง แซ่ลิ้ม คุณเอี่ยมละออ ใหม่เจริญนุกุลและ คุณอี้ท้อ แซ่ฉั่วและครอบครัว	600
62	คุณสำเริง บัวผุด	500
63	คุณรักใจ พนาอภิชน	500
64	คุณสุวรรณี ทองเย็น	500
65	คุณวิภาภรณ์ จารุพาณิชย์กุล	500
66	คุณจันทนา ภัยสูญสิ้น และครอบครัว	500
67	คุณกัญวรรณ จิระวิวิธพร	500
68	คุณวรชาติ อุชุไพบูลย์วงศ์	500

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	จำนวนเงิน
69	คุณวิภา อุตมโชติ	500
70	คุณจารุวรรณ คุ้มครอง	500
71	อาจารย์ภคมน สุรดิฐนันท์และครอบครัว	500
72	คุณจินต์จุฑา - คุณจารุกิตติ์ - คุณจิตสุภา มงคลชัยอรัญญะ	500
73	คุณเพลินพิศ นวาระสุจิตร	500
74	คุณศศิชา กรับพนานนท์	500
75	คุณธนู สุวรรณิน	500
76	คุณสินารัตน์ ชวนชม	500
77	คุณชาลินี นฤมิตรเลิศ	500
78	คุณกรรณิการ์ นัยสวัสดิ์	400
79	คุณสุภัทรา สวนคล้าย	400
80	คุณธำรง ธรรมเกษม	375
81	คุณเมย์ เตชะวัฒนวรรณา	300
82	ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม	300
83	คุณน้ำค้าง จินดา	300
84	คุณจุไรรัตน์ มนตเสรีวงศ์	300
85	คุณอัจฉรา จตุรพิธพร	300
86	คุณจิตติมา ศรีแจ่ม	300

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	จำนวนเงิน
87	คุณนิยม ปรีดี	300
88	คุณวิไล หลักคำ	300
89	คุณจิรวัฒน์-คุณฉัตรรัตน์ ลิ้วประเสริฐ	200
90	คุณวราภรณ์ เอื้ออาทร	200
91	คุณขวัญฤทัย รัตนวาณิชกุล	200
92	คุณธรากร เจยเสนานนท์	200
93	คุณสุนันทา จิตติการโกศล	100
94	คุณพูนลาภ ประจัญบาน	100
95	คุณวรลดา ผดุงวัฒนโรจน์ และครอบครัว	100
96	คุณวรรณเพ็ญ ลาภศุภฤทธิ์ และครอบครัว	100
97	คุณสมสมร ตัตติศิริวิทย์	100
98	คุณเปรมชัย นวาระสุจิตร	100
99	คุณเกื้อกูล กุหล้า	100
100	คุณวาสนา แปลกมาก	100
101	คุณวิภาพรรณ สุคนธ์สวรรค์	100
102	คุณวรรณฤดี นวาระสุจิตร	50
103	คุณขจรเกียรติ หล่อกิติยะกุล	50
	รวม	**190,655**

www.kanlayanatam.com

ISBN 974935582-2
9 789749 355824